

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์บทสนทนาของตัวละครในเรื่อง “สามก๊ก” ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ ผู้วิจัยได้นำบทสนทนามาวิเคราะห์ โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ตามกฎแห่งความร่วมมือในการสนทนาของไกรซ์ เพื่อศึกษาการใช้หลักการสนทนาของตัวละคร ขงเบ้ง จิวยี่ และกุยกะ เมื่อสนทนากับตัวละครอื่น จำนวนบทสนทนาที่วิเคราะห์ทั้งหมด 167 บทสนทนา เป็นบทสนทนาของกุยกะ จำนวน 18 บทสนทนา บทสนทนาของจิวยี่ จำนวน 28 บทสนทนา บทสนทนาของขงเบ้ง จำนวน 121 บทสนทนา โดยผู้วิจัยได้จัดลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์บทสนทนาของตัวละครตามกฎแห่งความร่วมมือในการสนทนาของไกรซ์

1.1 ผลการวิเคราะห์บทสนทนาของกุยกะ

1.1.1 ตารางสรุปผลการวิเคราะห์แสดงจำนวนการใช้หลักความร่วมมือในการสนทนาของกุยกะ

1.1.2 ตัวอย่างบทสนทนาของกุยกะ

1.2 ผลการวิเคราะห์บทสนทนาของจิวยี่

1.2.1 ตารางสรุปผลการวิเคราะห์แสดงจำนวนการใช้หลักความร่วมมือในการสนทนาของจิวยี่

1.2.2 ตัวอย่างบทสนทนาของจิวยี่

1.3 ผลการวิเคราะห์บทสนทนาของขงเบ้ง

1.3.1 ตารางสรุปผลการวิเคราะห์แสดงจำนวนการใช้หลักความร่วมมือในการสนทนาของขงเบ้ง

1.3.2 ตัวอย่างบทสนทนาของขงเบ้ง

2. ตารางแสดงรูปแบบการใช้หลักความร่วมมือในการสนทนา

- 2.1 รูปแบบที่ 1 ใช้หลักการสนทนา 1 หลัก
- 2.2 รูปแบบที่ 2 ใช้หลักการสนทนา 2 หลัก
- 2.3 รูปแบบที่ 3 ใช้หลักการสนทนา 3 หลัก
- 2.4 รูปแบบที่ 4 ใช้หลักการสนทนา 4 หลัก
- 2.5 รูปแบบที่ 5 ใช้หลักการสนทนา 5 หลัก

เกณฑ์การวิเคราะห์บทสนทนาตามทฤษฎีหลักความร่วมมือของไกรซ์

1. หลักการสนทนา (Conversational Maxims) ประกอบด้วยหลักใหญ่ 4 ประการที่เรียกว่าหลักการสนทนา ดังนี้

1.1 หลักคุณภาพ (The Maxim of Quality) จงพยายามมีส่วนช่วยเหลือเฉพาะในสิ่งที่
เป็นจริง

- อย่าพูดในสิ่งที่รู้ว่าไม่จริง
- อย่าพูดในสิ่งที่มีหลักฐานไม่เพียงพอ

1.2 หลักปริมาณ (The Maxim of Quantity)

- ให้สาระเท่าที่จำเป็นพอเหมาะกับวัตถุประสงค์ของการสนทนานั้นๆ
- อย่าให้สาระมากเกินไปจนความจำเป็นในการสนทนานั้นๆ

1.3 หลักตรงประเด็น (Maxim of Relation)

- พูดเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับการสนทนานั้นๆ

1.4 หลักวิธีพูด (The Maxim of Manner) จงพูดให้ชัดเจน

- หลีกเลี่ยงถ้อยคำสำนวนที่คลุมเครือ
- หลีกเลี่ยงความกำกวม
- พูดให้กระชับ
- พูดเป็นลำดับขั้นตอน

2. ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (Conversational Implicature) มี 2 ประเด็น คือ

2.1 การละเมิดหลักแบบมีนัย (Flouting a Maxim) คือ การที่ผู้พูดไม่ปฏิบัติตามหลักการสนทนา โดยจงใจที่จะทำให้ผู้รับสารค้นหาความหมายซึ่งบ่งเป็นนัย

2.2 การละเมิดหลัก (Violating a Maxim) การที่ผู้พูดไม่ปฏิบัติตามหลักการสนทนา เพื่อต้องการจะทำให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจผิด

ผลการวิเคราะห์บทสนทนาของตัวละครตามทฤษฎีหลักความร่วมมือ ในการสนทนาของไกรซ์

ผลการวิเคราะห์บทสนทนาของกวยแก

1. ตารางสรุปผลการวิเคราะห์แสดงจำนวนการใช้หลักความร่วมมือในการสนทนาของกวยแก

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนการใช้หลักความร่วมมือในการสนทนาของก๊วยแกและคู่สนทนา

บทสนทนาที่	ก๊วยแกและคู่สนทนา	หลักการสนทนา				ความหมาย บ่งชี้เป็นนัย		ผลสัมฤทธิ์ การสนทนา	
		คุณภาพ	ปริมาณ	ตรงประเด็น	วิธีพูด	การละเมิดหลักแบบมีนัย	การละเมิดหลัก	สัมฤทธิ์ผล	ไม่สัมฤทธิ์ผล
1	ก๊วยแก กับ โจโจ	/	x	x	x	x	x	/	x
2	ก๊วยแก กับ โจโจ	x	/	/	x	x	x	/	x
3	ก๊วยแก กับ โจโจ	x	x	/	/	x	x	/	x
4	ก๊วยแก กับ โจโจ	x	x	x	/	x	x	/	x
5	ก๊วยแก กับ โจโจ	x	/	/	x	x	x	/	x
6	ก๊วยแก กับ โจโจ	x	x	x	/	x	x	/	x
7	ก๊วยแก กับ โจโจ	/	x	x	x	x	x	/	x
8	ก๊วยแก กับ โจโจ	x	x	x	/	x	x	/	x
9	ก๊วยแก กับ โจโจ	x	x	/	x	x	x	/	x
10	ก๊วยแก กับ โจโจ	x	x	x	/	x	x	/	x
11	ก๊วยแก กับ โจโจ	x	x	x	/	x	x	/	x
12	ก๊วยแก กับ โจโจ	x	x	/	/	x	x	/	x
13	ก๊วยแก กับ โจโจ	x	x	/	x	x	x	/	x
14	ก๊วยแก กับ โจโจ	x	x	/	x	x	x	/	x
15	ก๊วยแก กับ โจโจ	x	/	x	/	x	x	/	x
16	ก๊วยแก กับ โจโจ	x	x	/	x	x	x	/	x
17	ก๊วยแก กับ โจโจ และ โจโจ	/	/	/	x	x	x	/	x
18	ก๊วยแก กับ โจโจ	x	/	/	/	x	x	/	x
	รวม	3	5	10	9	0	0	18	0

หมายเหตุ: / หมายถึง มีการใช้, x หมายถึง ไม่มีการใช้หลักความร่วมมือในการสนทนา

/ หมายถึง สัมฤทธิ์ผล, x หมายถึง ไม่สัมฤทธิ์ผล

จากตารางที่ 1 พบว่า กุยกะใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนาตามทฤษฎีของไกรซ์ คือ หลักการสนทนาได้แก่ หลักคุณภาพ หลักปริมาณ หลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูด ในการสนทนา ทั้ง 4 หลัก บทสนทนาของกุยกะ จาก 18 บทสนทนา พบว่า หลักการสนทนาที่มีจำนวนความถี่มากที่สุดได้แก่ หลักตรงประเด็น รองลงมา คือ หลักวิธีพูด หลักปริมาณ และหลักคุณภาพ ตามลำดับ ส่วนหลักความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนาไม่พบข้อมูลในการใช้ เพราะคู่สนทนาของกุยกะ คือ โจโล และโจหลงที่อยู่ฝ่ายเดียวกัน กุยกะ จึงใช้กลวิธีในการพูด เพื่อแสดงความคิดเห็น ในการสนทนากับโจโล ในลักษณะที่พูดเฉพาะสิ่งที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการสนทนา อย่างตรงไปตรงมา ไม่แฝงความหมายโดยนัย เพื่อให้คู่สนทนาของตน รับรู้และเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการสนทนาแต่ละครั้งได้ง่าย และเข้าใจความหมายชัดเจน ซึ่งทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผลทุกครั้ง นอกจากนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า การใช้หลักการสนทนาของกุยกะในแต่ละบทสนทนานั้น อาจมีการใช้หลักการสนทนามากกว่า 2 หลักในการสนทนาแต่ละครั้ง

2. ตัวอย่างบทสนทนาของกุยกะ

บทสนทนาที่ 1

โจโล : “เล่าปีนี้ใจใหญ่ บังอาจให้มีหนังสือมาห้ามเรา เมื่อพิเคราะห์ดูก็เห็นว่าเล่าปี จะคิดล่อลวงเราด้วยกลอุบาย ชอบให้ตัดศีรษะผู้ถือหนังสือเสีย แล้วให้เรงยกเข้าตีเอาเมืองซีจิวนี้ จงได้”

กุยกะ : “เล่าปีนี้เป็นคนสัตย์ซื่อ ซึ่งจะให้นำผู้ถือหนังสือนั้น ไม่ควร ขอให้ตอบเข้าไป เอาใจเล่าปีไว้ ต่อภายหลังจึงยกเข้าตีเอาเมืองซีจิวเห็นจะได้โดยง่าย โจโลเห็นชอบด้วย จึงให้เลี้ยงดูผู้ถือหนังสือ แล้วยังตรึกตรองคิดการที่จะแต่งหนังสือตอบเล่าปีอยู่” (น.142)

จากบทสนทนาข้างต้น โจโลปรึกษากุยกะว่าควรจะนำผู้ถือหนังสือของฝ่ายเล่าปี แล้วยกทัพไปตีเมืองซีจิวดีหรือไม่ เมื่อกุยกะได้ฟัง ก็ปฏิบัติตามหลักการความร่วมมือในการสนทนา ตอบคำถามโจโล โดยกล่าวถึงนิสัยที่เด่นชัดของเล่าปีว่าเป็นคนสัตย์ซื่อ เพราะเมื่อครั้งที่เล่าปียก จะยกเมืองเกงจิ๋วให้เล่าปีนั้น เล่าปีก็ปฏิเสธด้วยเพราะเล่าปียกเป็นญาติ มีคุณกับตน อีกทั้งเล่าปียก ยังมีลูกหลานอีกมาก จึงปฏิเสธไม่รับเอาเมืองเกงจิ๋ว แสดงให้เห็นว่าเล่าปีเป็นคนมีนิสัยซื่อสัตย์ ไม่คิดเอาประโยชน์กับผู้เป็นญาติแม้มีโอกาส

ดังนั้น การที่กุยแกตอบโจโล ไปว่า “เล่าปี่นี้เป็นคนสัตย์ซื่อ ซึ่งจะให้มาผู้ถือหนังสือนั้น ไม่ควร” จึงสอดคล้องหลักคุณภาพในการตอบคำถาม เพราะข้อมูลที่พูดนั้นผู้พูดรู้จริง มีหลักฐาน เพียงพอเป็นความจริง และจากการพูดของกุยแก เป็นผลให้โจโลมิได้มาผู้ถือหนังสือของเล่าปี่

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น กุยแก ใช้หลักคุณภาพในการสนทนาทำให้การพูด สัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 2

โจโล : “ลิโป้ยกมาตีเมืองกุนจิวฉันเห็นว่าครอบครัวเรากระจัดกระจาย จำเราจะยกทัพ กลับไปต่อรบด้วยลิโป้”

กุยแก : “ซึ่งท่านจะยกไปก็ควรอยู่ ซึ่งเล่าปี่ได้มีหนังสือมาห้ามท่าน ท่านจงมีหนังสือ ตอบเล่าปี่ไปให้เป็นไมตรีไว้ ว่าเล่าปี่ห้ามนั้น ท่านเห็นแก่เล่าปี่ แล้วจึงยกกลับไปเมืองกุนจิว” (น.143)

จากบทสนทนาข้างต้น โจโลปรึกษากุยแก ว่าตนจะยกทัพกลับไปป้องกันลิโป้ เพื่อปกป้องครอบครัวนั้น กุยแกเห็นอย่างไร กุยแกได้ให้ความร่วมมือในการสนทนา โดยพูดว่า “ซึ่งท่านจะยกไปก็ควรอยู่” เป็นการพูดโดยใช้หลักตรงประเด็น เพราะพูดตอบคำถามได้ตรง ประเด็นกับที่โจโลถาม

จากนั้น กุยแก ได้ใช้หลักปริมาณในการพูด ให้ข้อมูลเท่าที่จำเป็น เหมาะแก่วัตถุประสงค์ กับโจโล เพื่อแนะนำให้โจโลแก้ไขปัญหาที่เล่าปี่มีหนังสือมาถึงไม่ให้โจโลยกไปตีเมืองซีจิว ดังบทสนทนาที่ว่า “ซึ่งเล่าปี่ได้มีหนังสือมาห้ามท่าน ท่านจงมีหนังสือตอบเล่าปี่ไปให้เป็นไมตรี ไว้ ว่าเล่าปี่ห้ามนั้น ท่านเห็นแก่เล่าปี่ แล้วจึงยกกลับไปเมืองกุนจิว” และผลจากการเจรจาดังกล่าว เป็นผลให้โจโลเห็นชอบด้วย จึงแต่งหนังสือตามคำกุยแกแล้วส่งให้ทหารเล่าปี่ โจโลก็ยกทัพ กลับไป ณ เมืองกุนจิว

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น กุยแกใช้หลักตรงประเด็น และหลักปริมาณในการสนทนากับโจโล ทำให้การพูดครั้งนี้สัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 3

โจโฉ : “ครั้งนี้เราเสียรู้จึงเสียทหารเป็นอันมาก ตัวเรายังไม่ตายก็จะคิดแก้แค้นลิโป้ให้จงได้”

กวยแก : “ถ้าท่านจะคิดแก้แค้นลิโป้ก็เร่งคิดให้ทันที” (น.152)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อกวยแกได้ฟังโจโฉเอ่ยขอร้องแก้แค้นลิโป้ ก็ให้ความร่วมมือในการสนทนา ตอบกลับไปว่า “ถ้าท่านจะคิดแก้แค้นลิโป้ก็เร่งคิดให้ทันที” การเจรจาดังกล่าวเป็นการตอบโดยใช้หลักตรงประเด็น คือ พูดแสดงความเห็นถึงสิ่งที่เกี่ยวเนื่องสอดคล้องกับบทสนทนา ไม่ออกนอกเรื่อง เป็นผลให้โจโฉกล่าวถึงแผนการของตนที่คิดแก้แค้นลิโป้ให้กวยแกฟัง ดังว่า โจโฉ : “ซึ่งท่านเตือนเราทั้งนี้ก็สมควร แลเขาม้าเลี้ยงนั้นเป็นทางทางจำเพาะเดิน เราจะยกทหารไปชุมนุมอยู่ข้างซอกเขา แล้วจะให้ทหารทั้งปวงซึ่งอยู่ในค่ายนั้นนุ่งขาวห่มขาว ทำเป็นร้องไห้รักเราว่าเพลิงไหม้ลำบากมาถึงค่ายจึงตาย กิตติศัพท์ทั้งนี้รู้ถึงลิโป้ ลิโป้ก็จะกำเริบยกทหารมาตีค่ายเราทางเขาม้าเลี้ยง เราจะนั่งสงบไว้ เห็นทัพหน้าล่วงขึ้นมาถึงปากทางเราจึงจะยกทหารออกตีตัดกองทัพลิโป้ ก็เห็นจะจับตัวลิโป้ได้โดยสะดวก”

กวยแก : “ซึ่งท่านคิดทั้งนี้ดีหาผู้เสมอมิได้”

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อกวยแก ได้ฟังแผนการของโจโฉแล้ว จึงให้ความร่วมมือในการสนทนา โดยใช้คำพูดยกย่องโจโฉว่า “ซึ่งท่านคิดทั้งนี้ดีหาผู้เสมอมิได้” จากการพูดดังกล่าวจะเห็นว่า กวยแกใช้หลักวิธีพูด คือ พูดยกย่องโจโฉด้วยการใช้คำพูดที่ชัดเจน และกระชับว่า “ดีหาผู้เสมอมิได้” ซึ่งเป็นผลให้โจโฉเกิดความพึงพอใจในตัวกวยแกมากยิ่งขึ้น

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น กวยแกใช้หลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูดในการสนทนากับโจโฉ ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 4

กวยแก : “ซึ่งมหาอุปราชกระทำดังนี้ก็ควรอยู่แล้ว แต่ตัวข้าพเจ้านายทัพนายกองแลราษฎรทั้งปวง ได้อยู่เย็นเป็นสุขก็เพราะบุญมหาอุปราช มหาอุปราชจะมาตัวตายเสียบัดนี้ราษฎรทั้งปวงมิได้มีที่พึ่ง ก็จะได้ความเดือดร้อน”

โจโจ : “ท่านว่านี่ชอบอยู่แล้ว แต่ท่านจะขอเป็นคำขาคันนั้นมิได้ จ้ะเราจะทำให้เป็นตัวอย่าง”
(น. 241)

จากบทสนทนาข้างต้น โจโจคิดฆ่าตัวตาย สืบเนื่องจากตนได้เฝ้าปากไว้ว่า ถ้าทหารผู้ใด เบียดเบียนชาวบ้าน หรือเหยียบคันข้าวแต่คันหนึ่ง จะตัดศีรษะนายทัพนายกองผู้นั้น แต่มาที่โจโจผู้นั้นตกใจที่นกบินผ่านวังตื่นไปเหยียบนาข้าว โจโจจึงคิดจะทำเป็นตัวอย่างให้ทหารดู

การการสนทนาของกุยกะ จะเห็นว่ากุยกะใช้ **หลักวิธีพูด** โดยพูดให้ชัดเจนว่า ทำเช่นนั้นถูกต้องแล้ว แต่พูดเตือนให้โจโจรู้ถึงฐานะความสำคัญของตัวโจโจที่มีต่อทหารและประชาราษฎร์ว่าหากไม่มีโจโจเป็นที่พึ่งก็จะได้รับความเดือดร้อน ดังที่ว่า “แต่ตัวข้าพเจ้านายทัพนายกองแลราษฎรทั้งปวง ได้อยู่เย็นเป็นสุขก็เพราะบุญมหาอุปราช มหาอุปราชจะมาตัวตายเสียบัดนี้ราษฎรทั้งปวงมิได้มีที่พึ่ง ก็จะได้ความเดือดร้อน” ซึ่งเป็นผลให้โจโจเห็นคล้อยตาม และรอดพ้นจากการตัดศีรษะตัวเอง เปลี่ยนมาเป็นตัดผม เพื่อให้ทหารเห็นเป็นตัวอย่างว่าแม้แต่ตน ถ้าทำผิดคำสั่งไปก็ต้องถูกลงโทษ ซึ่งเป็นผลให้ทหารยิ่งนับถือและเกรงอาญาโจโจมากยิ่งขึ้น

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น กุยกะใช้หลักวิธีพูดในการสนทนากับโจโจ ทำให้การพูดครั้งนี้สัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 5

โจโจ : “เหตุใดท่านจึงมาต่อภายหลังขุนนางทั้งปวง”

กุยกะ : “ข้าอยู่เพราะทหารอ้วนเสี้ยวถือหนังสือมาให้ จึงเอาหนังสือให้โจโจดู แล้วบอกว่า บัดนี้อ้วนเสี้ยวจะขอกองทัพไปตีกงซุนจ้าน ณ เมืองปักเป๋ง จะขอทหารแลเสบียงท่าน ในหนังสือที่ว่ากล่าวหาข่า ถ้ามิให้ทหารแลเสบียงก็จะยกมาตีเมืองฮูโต” (น.246)

จากบทสนทนาดังกล่าว โจโจเห็นว่ากุยกะมาประชุมข่า จึงถามถึงสาเหตุ กุยกะให้ความร่วมมือในการสนทนาโดยตอบกลับไปว่า “ข้าอยู่เพราะทหารอ้วนเสี้ยวถือหนังสือมาให้” จากคำตอบจะเห็นว่า กุยกะชี้แจงเหตุผลอย่างตรงไปตรงมา และตอบในสิ่งที่สอดคล้องกับคำถาม จึงเป็นการใช้หลักหลักตรงประเด็นในการตอบ

และเมื่อนำหนังสือให้โจโจดู กุยกะใช้หลักปริมาณ อธิบายข้อความในหนังสือ ให้โจโจรู้ว่าอ้วนเสี้ยวมาขอทหารและเสบียง หากไม่ให้จะยกมาตีสุโตะ และกล่าวประณามการกระทำครั้งนี้ของอ้วนเสี้ยวว่าหยาบช้า การพูดดังกล่าวของกุยกะ จึงทำให้เกิดประเด็นการสนทนาต่อไป

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น กุยกะใช้หลักตรงประเด็น และหลักปริมาณในการสนทนากับโจโจ ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

ผลการวิเคราะห์บทสนทนาของจิวอี้

1. ตารางสรุปผลการวิเคราะห์แสดงจำนวนการใช้หลักความร่วมมือในการสนทนาของจิวอี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนการใช้หลักความร่วมมือในการสนทนาของจิวอี้และคู่สนทนา

บทสนทนาที่	กุยกะและคู่สนทนา	หลักการสนทนา				ความหมายปองชี้เป็นนัย		ผลสัมฤทธิ์การสนทนา	
		คุณภาพ	ปริมาณ	ตรงประเด็น	วิธีพูด	การละเมิดหลักแบบมีนัย	การละเมิดหลัก	สัมฤทธิ์ผล	ไม่สัมฤทธิ์ผล
1	จิวอี้ กับ ชุนเซ็ก	/	/	/	x	x	x	/	x
2	จิวอี้ กับ ชุนกวน	/	/	x	x	x	/	/	x
3	จิวอี้ กับ ชุนกวน	x	/	/	/	x	x	/	x
4	จิวอี้ กับ เตียวเจียว	x	x	/	x	x	/	/	x
5	จิวอี้ กับ เทียวเกา ฮันตัง อูยกาย	x	x	/	x	x	/	/	x
6	จิวอี้ กับ โลซก	x	x	x	x	x	/	/	x
7	จิวอี้ กับ เตียวเจียวและชุนกวน	x	x	/	/	x	x	/	x
8	จิวอี้ กับ ชุนกวน	x	x	x	/	x	x	/	x
9	จิวอี้ กับ จูคักกิ้น	x	x	x	/	x	x	/	x
10	จิวอี้ กับ บิตัก	x	/	x		x	x	/	x

ตารางที่ 2 (ต่อ)

บทสนทนาที่	ก๊วยแกและคู่สนทนา	หลักการสนทนา				ความหมายบ่งชี้ เป็นนัย		ผลสัมฤทธิ์ การสนทนา	
		คุณภาพ	ปริมาณ	ตรงประเด็น	วิธีพูด	การละเมิดหลักแบบมีนัย	การละเมิดหลัก	สัมฤทธิ์ผล	ไม่สัมฤทธิ์ผล
11	จิวี่ กับ โสชก	x	x	x	/	x	x	/	x
12	จิวี่ กับ โสชก	x	x	x	/	x	x	/	x
13	จิวี่ กับ เจียวก้าน	x	/	/	/	/	/	/	x
14	จิวี่ กับ ขงเบ้ง	x	/	/	/	x	x	/	x
15	จิวี่ กับ โสชก	x	x	x	/	x	x	/	x
16	จิวี่ กับ ขงเบ้ง	x	/	/	/	x	x	/	x
17	จิวี่ กับ ซัวโฮและโสชก	x	x	x	x	x	/	/	x
18	จิวี่ กับ อูยกาย	x	/	/	/	x	x	/	x
19	จิวี่ กับ อูยกาย กำเหลง และทหาร	x	x	x	/	x	/	/	x
20	จิวี่ กับ เจียวก้าน	x	/	x	x	/	x	/	x
21	จิวี่ กับ ชุนเจียน	x	/	/	x	x	x	/	x
22	จิวี่ กับ โสชก	x	/	x	x	x	x	/	x
23	จิวี่ กับ เล่าปี่	x	/	/	x	x	x	x	/
24	จิวี่ กับ ลินจงและเล่าปี่	x	/	/	x	x	x	/	x
25	จิวี่ กับ เทียเถาและทหาร	x	x	/	/	x	x	/	x
26	จิวี่ กับ โสชก	x	/	/	/	x	x	/	x
27	จิวี่ กับ โสชก	x	/	x	/	x	x	/	x
28	จิวี่ กับ โสชก	x	/	x	/	x	x	/	x
	รวม	2	16	14	15	2	7	27	1

หมายเหตุ: / หมายถึง มีการใช้, x หมายถึง ไม่มีการใช้หลักความร่วมมือในการสนทนา

/ หมายถึง สัมฤทธิ์ผล, x หมายถึง ไม่สัมฤทธิ์ผล

“ข้าพเจ้าจะขออาสาทำการด้วยท่านจะได้ช่วยกันคิดการใหญ่สืบไป” ซึ่งเป็นผลให้ขุนเช็กเกิดความพึงพอใจ

จากนั้น จิวอี้ พูถถามขุนเช็กว่า “ในเมืองกังตั้งนั้นมีคนติดอยู่สองคนท่านรู้จักหรือไม่” จากการถามคำถามดังกล่าว จิวอี้ใช้ **หลักคุณภาพ** ในการถาม เนื่องจาก ตัวจิวอี้รู้อยู่แล้วว่า สองคนคิดที่ตนต้องการให้ขุนเช็กไปชวนมาทำราชการด้วยนั้นเป็นใคร จึงเอ่ยถามไป เป็นผลให้ขุนเช็กถามกลับมาว่า สองคนที่เอ่ยถึงนั้นเป็นใคร

จากนั้น จิวอี้ให้ข้อมูลว่า “คนหนึ่งชื่อเตียวเจียวชาวเมืองเพ็งเสี่ย คนหนึ่งชื่อเตียวเหียนชาวเมืองกงหลง สองคนนี้มีปัญญาเป็นอันมาก บัดนี้หนีโจรมาอยู่เมืองกังตั้ง” จากการพูดดังกล่าว เป็นการบอกข้อมูลเกี่ยวกับสองคนคิดที่จิวอี้เอ่ยถึง ให้ขุนเช็กทราบว่าเป็นใคร อยู่ที่ไหน จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ** ในการสนทนา คือพูดให้ข้อมูลเท่าที่จำเป็นไม่มากไม่น้อยเกินไป จากนั้นจิวอี้ใช้ **หลักตรงประเด็น** ดังคำที่ว่า “ท่านจงคิดอ่านให้ไปเชิญมาจะได้ช่วยกันคิดการสืบไป” จะเห็นว่า คำพูดที่จิวอี้ใช้ เป็นคำที่แสดงให้เห็นว่าพูดอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งเป็นผลให้ขุนเช็กส่งจิวอี้ไปเชิญเตียวเจียว และเตียวเหียนมาอยู่ทำราชการด้วย

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น จิวอี้ใช้หลักตรงประเด็น หลักคุณภาพ หลักปริมาณ และหลักตรงประเด็นในการสนทนากับขุนเช็ก ทำให้การพูดครั้งนี้สัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 2

ฝ่ายจิวอี้ซึ่งขุนเช็กให้คุมทหารไปรักษาด่านปากกั้วนั้น ครั้นรู้ข่าวว่าขุนเช็กถูกเกาทัณฑ์ป่วยอยู่ จึงพาทหารรีบกลับมาถึงเมืองกังตั้ง รู้ว่าขุนเช็กตายก็ตกใจ จึงเข้ามาทอดศพขุนเช็กร้องไห้รำไรต่างๆ นางงอฮูหยินกับขุนกวนจึงออกมาบอกจิวอี้ตามคำขุนเช็กสั่งไว้ทุกประการ

จิวอี้ : “ขุนเช็กก็ได้มีบุญคุณแก่ข้าพเจ้ามา ข้าพเจ้าจะช่วยทำนุบำรุงขุนกวนไปตามสติปัญญาโดยสุจริตจนกว่าจะสิ้นชีวิต”

ขุนกวน : “ตัวเรานี้ก็ยังมีบุญแก่ความอยู่ ขุนเช็กผู้พี่มอบตราสำหรับเมืองแลการทั้งปวงไว้แก่เรา และตัวท่านผู้ทำนุบำรุงจะให้เรารักษาบ้านเมืองประการใดจึงจะมีความสุขสืบไป”

จิวี่ : “คำโบราณกล่าวไว้แต่ก่อนว่า ถ้าผู้ใดจะเป็นเจ้าบ้านผ่านเมือง ให้เกลี้ยกล่อมช่อง
 สุมผู้คนซึ่งมีสติปัญญาแลทหารฝีมือไว้มาก บ้านเมืองจึงจะปรกติสืบไป ถ้าผู้ใดหึงคำโบราณดังนี้
 เสียดเมืองนั้นก็จะเกิดอันตราย ซึ่งท่านได้เป็นเจ้าเมืองครั้งนี้ จึงคิดอ่านตามคำโบราณ บ้านเมืองจึงจะ
 อยู่เป็นสุข

ขุนกวน : “พี่เราได้สั่งไว้ว่า การช่างในฝ่ายพลเรือนนั้นให้ปรึกษากับเตียวเจียว และการฝ่าย
 ทหารนั้นให้คิดอ่านด้วยท่าน”

จิวี่: “จึงแกล้งถ่อมตัวว่า เตียวเจียวนั้นมีสติปัญญามาก ควรตรึงตรองการพลเรือน ซึ่ง
 ขุนเซ็กสั่งให้ข้าพเจ้าช่วยทำนุบำรุงการฝ่ายทหารนั้น ข้าพเจ้าก็จะตั้งใจทำสนองคุณไปตามรู้ตามเห็น
 แต่เกรงอยู่ว่าสติปัญญาข้าพเจ้าคิดไปไม่ถึง การทั้งปวงก็จะพร่องไป ข้าพเจ้าเห็นว่าโลกษชาวเมือง
 ตังฉวนนั้นมีสติปัญญาเป็นอันมาก ทรัพย์สิ่งสินกับบริบูรณ์ทั้งมีกตัญญู เมื่อบิดาโลกษตายนั้น โลซก
 ประณินบิตรีรักษามารดาบิดา แล้วเอาทรัพย์ให้ท่านแก่คนยากไร้เนื่องๆ แลเมื่อข้าพเจ้าคุมพรรคพวก
 ประมาณสามร้อยอยู่ตำบลเจาเตียงนั้นพอข้าพเจ้าไปพบ ข้าพเจ้ารู้ว่าโลกษมีข้าวยู่สองยั้ง ยั้งละสามพันถึง
 ข้าพเจ้าจึงพากันไปขออาหารโลกษ โลซกก็มีความยินดีให้อาหารข้าพเจ้ายั้งหนึ่ง ครั้นอยู่มาโลกษ
 พามารดาแลครอบครัวไปอยู่ตำบลขกโอ้ มารดาโลกษถึงแก่ความตาย โลซกนั้นมีเอนคนหนึ่งชื่อ
 เต่าจูเจียง บัดนี้เต่าจูเจียงชักชวนโลกษจะไปอยู่ด้วยเตงโป้เจ้าเมืองเจาอ้อ โลซกนั้นยังไม่ไป ขอให้
 ท่านแต่งผู้สติปัญญาไปเกลี้ยกล่อม เชิญโลกษมาไว้จะได้ช่วยคิดการต่อไป

ขุนกวน : “ซึ่งจะหาผู้ใดไปนั้นไม่เหมือนท่าน” (น.404-405)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อจิวี่ได้ฟังคำจากนางอสูหยิน ว่าขุนเซ็กต้องการให้จิวี่ มาอยู่
 ทำราชการกับขุนกวน จะเห็นว่า จิวี่ จึงตอบกลับไป ว่า“ขุนเซ็กก็ได้มีบุญคุณแก่ข้าพเจ้ามา ข้าพเจ้า
 จะช่วยทำนุบำรุงขุนกวนไปตามสติปัญญาโดยสุจริตจนกว่าจะสิ้นชีวิต” จากการพูดดังกล่าว จิวี่
 พูดโดยกล่าวถึงบุญคุณที่ขุนเซ็กมีให้ตนในอดีต จึงจะขออยู่ทำราชการกับขุนกวน จนกว่าจะ
 สิ้นชีวิต การพูดดังกล่าว เป็นการแสดงความจริงใจในการสำนึกถึงบุญคุณของขุนเซ็กในอดีต
 จึงสอดคล้องกับการใช้หลักคุณภาพ เพราะจิวี่พูดในสิ่งที่เป็นความจริง ที่ตนเคยได้รับจากขุนเซ็ก
 จนยอมมอบชีวิตให้

เมื่อซุนกวน ได้ฟัง จึงกล่าวถ่อมตนว่าตนยังเป็นหนุ่ม และขอคำปรึกษาจากจิวยี่ว่า ตนควรปกครองบ้านเมืองอย่างไร เมื่อจิวยี่ได้ฟัง จึงยกคำกล่าว โบราณขึ้นพูดว่า “คำโบราณกล่าวไว้แต่ก่อนว่า ถ้าผู้ใดจะเป็นเจ้าบ้านผ่านเมือง ให้เกลี้ยกล่อมช่องสุ่มผู้คนที่มีความสติปัญญาแลทหารฝีมือไว้มาก บ้านเมืองจึงจะปรกติสืบไป ถ้าผู้ใดทิ้งคำโบราณดังนี้เสีย เมื่อนั้นก็จะเกิดอันตราย ซึ่งท่านได้เป็นเจ้าเมืองครั้งนี้ จงคิดอ่านตามคำโบราณ บ้านเมืองจึงจะอยู่เป็นสุข” จากการพูดดังกล่าว สอดคล้องกับหลักปริมาณ คือ จิวยี่พูดให้สาระข้อมูลเท่าที่จำเป็น ไม่มากหรือน้อยเกินไป ยกตัวอย่างคำกล่าวโบราณให้ซุนกวนเห็น และเข้าใจ เพื่อให้ซุนกวนได้คิดทำตามคำโบราณสอนไว้

เมื่อซุนกวน ได้ฟังคำแนะนำดีๆ จากจิวยี่ ก็ได้แลเห็นสติปัญญา จึงกล่าวถึงสิ่งที่ซุนเช็กได้ตั้งไว้ก่อนตายว่า การช่างในฝ่ายพลเรือนนั้นให้ปรึกษากับเตียวเจียว แลการฝ่ายทหารนั้นให้คิดอ่านด้วยท่าน เป็นการยกย่องชมเชยสติปัญญาของจิวยี่

เมื่อจิวยี่ได้ฟัง จิวยี่ ตอบกลับโดยการพูดถ่อมตัว และยกย่องเตียวเจียวว่ามีสติปัญญาเหมาะสมกับตำแหน่งที่ปรึกษาฝ่ายพลเรือน ส่วนตนนั้นเกรงว่าจะมีสติปัญญาไม่พอจะคิดทำการฝ่ายทหาร จากการพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการละเมิดหลักปริมาณ คือ พูดถ่อมตน เพื่อให้ซุนกวนเห็นความสำคัญของการเชิญ ผู้มีสติปัญญามาอยู่ทำราชการเพิ่ม ดังจะเห็นว่า ต่อจากนั้นจิวยี่ได้กล่าวถึง โลซก ว่าเป็นผู้มีสติปัญญา และมั่งมีทรัพย์สิน พร้อมทั้งเป็นคนกตัญญู และมีเมตตาแก่คนยากจน มีการยกตัวอย่างสิ่งที่โลซกกระทำอย่างชัดเจน การพูดดังกล่าว จึงสอดคล้องกับการใช้หลักคุณภาพ คือ พูดในสิ่งที่จิวยี่รู้จริง และเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างตนกับโลซก โดยมีจุดมุ่งหมายจะให้ซุนกวนเห็นความสำคัญของโลซก และเชิญตัวโลซกมาทำราชการด้วย ซึ่งเมื่อซุนกวนได้ฟังคำแนะนำดังกล่าวก็มีความยินดี จึงกล่าวชมจิวยี่ว่า “จะหาผู้ใดไปนั้นไม่เหมือนท่าน” แล้วซุนกวนก็จัดแจงเอาสิ่งของให้จิวยี่เอาไปให้โลซกเป็นอันมาก

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น จิวยี่ใช้หลักคุณภาพ หลักปริมาณ การละเมิดหลักปริมาณ และใช้หลักคุณภาพในการสนทนากับซุนกวน ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 3

จิวยี่ก็รับเอาของทั้งนั้น แล้วพาบ่าวไพร่ไปยังขยกโธ่ จึงเอาของทั้งปวงให้โลซก

จิวอี้ : “ชนกวนรู้ว่าท่านมีสติปัญญา ทั้งน้ำใจก็โอบอ้อมอารี จึงให้เรามาเชิญท่านไปหวัง จะให้ช่วยคิดการบำรุงบ้านเมืองให้อยู่เย็นเป็นสุข”

โลซก : “เราได้รับคำเล่าจูงี้จึงไว้ว่าจะไปอยู่ด้วยเตงไปเมืองเจาอ้อ”

จิวอี้ : “จึงว่า เมื่อครั้งองค์มั่งเป็นขบถได้ราชสมบัตินั้น บ้านเมืองก็เป็นจลาจลอยู่ ม้าอาว ทหารนั้นจึงว่าแก่นกองบู๊ว่า อันบ้านเมืองก็เป็นจลาจลอยู่ขณะนี้ ผู้ใดซึ่งมีฝีมือแลสติปัญญานั้น ไม่ควรจะนั่งอยู่ให้ผู้ใหญ่มาหา ให้พิเคราะห์ตรึกตรองดูว่า ท่านผู้ใดซึ่งมีน้ำใจกว้างขวางโอบอ้อม อารีควรจะเป็นเจ้านายได้ ก็ให้เร่งคิดอ่านเข้าอยู่ด้วย จะได้เป็นที่พึ่งสืบไป บัดนี้ท่านแจ้งอยู่ ว่าชนกวนนายของเรา มีน้ำใจกว้างขวางอารีรักทหารซึ่งมีฝีมือ ทั้งผู้มีสติปัญญาเป็นอันมาก ประการหนึ่งถ้าผู้มีสติปัญญาจะว่ากล่าวทัดทานสิ่งใด ชนกวนก็เห็นด้วย แลน้ำใจเรานี้เห็นอยู่ว่า ท่านอยู่กับชนกวนนั้นดีกว่าอยู่ที่อื่น ซึ่งเราว่าทั้งนี้ท่านคำริคุณจงควร” (น.405)

จากบทสนทนาข้างต้น จิวอี้ได้เจรจา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการให้โลซก ไปทำราชการ กับชนกวน จึงเริ่มการสนทนา โดยการกล่าวยกย่องโลซกว่า ชนกวนรู้ว่าโลซกเป็นผู้มีสติปัญญา มีน้ำใจโอบอ้อมอารี จึงให้ตนมาเชิญโลซกไปทำราชการด้วยเพื่อให้บ้านเมืองเป็นสุข จากการพูด ของจิวอี้จะเห็นว่า จิวอี้มีการพูดเป็นลำดับขั้นตอน อย่างชัดเจนของการมาพบโลซก คือ เริ่มจาก ชื่นชมชื่อเสียงของโลซกในด้านความมีสติปัญญา และน้ำใจโอบอ้อมอารี ซึ่งชนกวนผู้เป็นนาย ของตนรู้ เพื่อให้โลซกได้รับรู้ว่าชนกวนชื่นชมในตัวโลซก และต้องการเชิญให้โลซกไปอยู่ทำ ราชการด้วย จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูด คือ มีการพูดอย่างชัดเจนโดยการอธิบายเป็นลำดับ ขั้นในการสนทนา

เมื่อโลซก ได้ฟัง ด้วยความที่เป็นคนสัจย์ซื่อ จึงตอบไปตามความจริงว่าตนได้รับคำ เล่าจูงี้ไว้ว่าจะไปอยู่ด้วยเตงไปเมืองเจาอ้อ

จิวอี้ได้ฟังคำปฏิเสธของโลซก จึงเล่าเหตุการณ์ในอดีต เมื่อครั้งองค์มั่งเป็นขบถ ว่า “ผู้ใด ซึ่ง มีฝีมือแลสติปัญญานั้น ไม่ควรจะนั่งอยู่ให้ผู้ใหญ่มาหา ให้พิเคราะห์ตรึกตรองดูว่า ท่านผู้ใดซึ่งมี น้ำใจกว้างขวางโอบอ้อมอารีควรจะเป็นเจ้านายได้ ก็ให้เร่งคิดอ่านเข้าอยู่ด้วย จะได้เป็นที่พึ่งสืบไป” และกล่าวยกย่องชมเชยชนกวนว่า เป็นผู้ที่มีน้ำใจกว้างขวาง รับฟังความคิดเห็นของลูกน้อง จากการพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณ คือ ให้ข้อมูลที่จำเป็น เพื่อโน้มน้าวใจให้

โลซก ได้คิดเห็นตัวอย่างการกระทำของผู้มีสติปัญญา ในอดีต และชมเชยขุนกวนว่ามีคุณสมบัติของความเป็นนายที่ดี จากนั้น จึงพูดแสดงความคิดเห็นว่า ถ้าโลซกไปอยู่กับขุนกวนเห็นว่าจะดีกว่าไปอยู่กับคนอื่น จากการพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหลักตรงประเด็น คือ พูดในสิ่งที่เป้าหมายหมายของตนคือ อยากให้โลซกไปอยู่ช่วยราชการขุนกวน ซึ่งเป็นผลให้โลซกเห็นชอบด้วย และตกลงไปอยู่กับขุนกวน

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น จิวอี้ใช้หลักวิธีพูด หลักปริมาณ และหลักตรงประเด็นในการสนทนากับขุนกวน ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 4

พอจิวอี้รู้ว่าโจโฉยกกองทัพมาตั้งอยู่ชายทะเลเมืองเกงจิ๋วจะมาตีเมืองกังตั๋งก็รีบมา

ฝ่ายโลซกแจ้งว่าจิวอี้มาถึงก็รีบไปหา แล้วแจ้งเนื้อความซึ่งขุนกวนปรึกษาหารือจะคิดอ่านต่อผู้ด้วยกองทัพโจโฉทุกประการ จิวอี้จึงว่าแก่โลซกว่าอย่าวิตกเลย ไว้เป็นธุระเราจะคิดอ่านกระทำการเอง และให้ไปพาขงเบ้งมาให้พบตน

เตียวเจียวกับโกะหยง เตียวเหียน โปจิฉะเข้ามาเยี่ยมจิวอี้ค้ำนบกันแล้ว

เตียวเจียวจึงถามว่า : “ท่านไปทำการอยู่ ณ เมืองกวนหยงนั้นยังรู้ข่าวกิจราชการฉันทใดบ้าง”

จิวอี้บอกว่า : “ไม่รู้”

เตียวเจียวจึงว่า : “บัดนี้โจโฉยกกองทัพมาตั้งอยู่ชายทะเลเมืองเกงจิ๋ว ให้มีหนังสือเกลี้ยกล่อมขุนกวนนายเราจะให้ออกไปหา ดังหนึ่งจะไม่คิดทำร้าย แต่เห็นว่าจะไม่สุจริต จะกลับทำร้ายเราเป็นมั่นคงข้าพเจ้าทั้งปวงได้ปรึกษาว่า จะให้ขุนกวนออกไปนอนน้อมตามประเพณี บัดนี้โลซกไปพาขงเบ้งมาว่ากล่าวนายเราจะให้ออกไปต่อสู้อกับโจโฉ ทั้งโลซกก็เห็นชอบไปด้วย ข้าพเจ้าทั้งปวงมิเต็มใจ ด้วยเห็นว่าขงเบ้งคนนี้มีใจฝักกับโจโฉ คิดอ่านจะตอบแทนแก่แผ่นดินอยู่ บัดนี้ท่านมาถึงแล้ว จงไปปรึกษาให้เห็นผิดแลชอบ”

จิวอี้ได้ฟังดังนั้นจึงถามว่า : “ท่านทั้งปวงนี้ปรึกษาที่จะให้ออกไปค้ำับโจโจนั้น เห็นพร้อมกันแล้วหรือ”

เตียวเจียวจึงว่า : “ที่ปรึกษาทั้งปวงเห็นพร้อมกันสิ้น”

จิวอี้จึงว่า : “ที่จะไปค้ำับโจโจนั้นเราก็เห็นด้วย แต่ว่าเวลานี้ท่านพากันกลับไปก่อนเถิด เวลาพຽงนี้เราจะไปหาซุนกวน จึงจะว่ากล่าวให้ตกลงกันทีเดียว”(น.595)

จากบทสนทนาข้างต้น เตียวเจียว เมื่อรู้ข่าวว่าจิวอี้เดินทางมาถึง ก็รีบเข้าไปพุดคุย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้จิวอี้แนะนำซุนกวนให้ร่วมกับโจโจ แต่จิวอี้กลับตอบคำถามเตียวเจียว ว่า ตนไม่รู้ถึงกิจการใดของบ้านเมือง เพื่อต้องการดูความคิดเตียวเจียว การตอบปฏิเสธดังกล่าว จึงสอดคล้องกับการละเมิดหลักคุณภาพในการสนทนา คือ ไม่ยอมพุดความจริงว่าตนก็รู้ข่าวโจโจ ยกกองทัพมา ขงเบ้งมาเจรจากับซุนกวนแล้ว ทำให้คู่สนทนาเข้าใจผิดคิดว่าจิวอี้ยังไม่รู้ข่าวใดๆ เตียวเจียวจึงเล่าเรื่องต่างๆ ให้จิวอี้ฟัง

และเมื่อจิวอี้ได้ฟังความคิดของเตียวเจียว จึงถามกลับอย่างตรงไปตรงมาว่า ท่านทุกคนเห็นพร้อมกันแล้วหรือ การถามดังกล่าวเป็นการถามกลับในสิ่งที่เกี่ยวเนื่องจากบทสนทนาข้างต้น อย่างตรงไปตรงมา จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา เตียวเจียวจึงตอบไปว่า ทุกคนเห็นพร้อมกันว่าให้ซุนกวนไปค้ำับโจโจ

จากนั้นจิวอี้จึงพุดกับเตียวเจียว ว่า ตนก็เห็นด้วยที่จะให้ไปค้ำับโจโจ และขอให้ทุกคนกลับไปก่อน พຽงนี้จะว่ากล่าวถึงเรื่องนี้แก่ซุนกวน จากการพุดดังกล่าวเป็นการพุดโดยแสดงความเห็นด้วยกับความคิดของคู่สนทนา เพื่อให้คู่สนทนารับรู้ถึงความเป็นพวกเดียวกันทางความคิด แต่คำพุดดังกล่าว จิวอี้ไม่ได้พุดตามความจริง เพราะจิวอี้ยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะให้ซุนกวนไปค้ำับแก่โจโจ การพุดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการละเมิดหลักวิธีพุดในการสนทนา เพราะทำให้ผู้รับสารเข้าใจผิด คิดว่าจิวอี้มีความคิดเดียวกับตน

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น จิวอี้ละเมิดหลักคุณภาพ ใช้หลักตรงประเด็น และละเมิดหลักหลักวิธีพุดในการสนทนากับเตียวเจียว ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 5

เทียเถากับฮันต้ง อูยกายฝ่ายทหารทั้งปวงนั้นจึงเข้าไปหาจิวอี้ค่านับแล้วบอกว่า

เทียเถากับฮันต้ง : “บัดนี้ท่านรู้หรือไม่ อันเมืองกังต้งนี้จะเป็นของผู้อื่นแล้ว”

จิวอี้จึงตอบว่า : “เราหาไม่รู้”

เทียเถาจึงบอกว่า : “ข้าพเจ้าทั้งปวงนี้เป็นข้าเก่าของบิดาขุนกวน มีความรักคือดั่งส่าห์ติดตามมา ผู้กระทำการรบพุ่งร้อยครั้งมิได้คิดแก่ชีวิต จนมาได้ตั้งตัวอยู่ ณ เมืองกังต้ง และบัดนี้ นายเราเชื่อถ้อยคำที่ปรึกษาทั้งปวง จะเอาเมืองไปยกให้แก่โจโฉ หากความอายุมิได้ ข้าพเจ้าทั้งนี้อดสูแก่ใจนักไม่เห็นด้วย ตัวท่านมาแล้ว ขอได้ว่ากล่าวแก่ขุนกวนอย่าให้กระทำตามถ้อยคำคนเหล่านั้น จงแข็งเมืองไว้ ถึงมาตรว่าโจโฉยกมา ข้าพเจ้าทั้งปวงจะเอาชีวิตเป็นหัวหน้าสู้รบไปกว่าจะตาย”

จิวอี้จึงถามว่า : “ท่านทั้งปวงนี้เห็นพร้อมด้วยกันแล้วหรือ”

อูยกายได้ยินดังนั้นก็ลุกขึ้นเอามือชกศีรษะแล้วว่า : “ถึงหัวจะขาดออกก็มีขอบน้อมโจโฉเลย ทหารทั้งปวงก็ร้องขึ้นพร้อมกันว่า ข้าพเจ้าทั้งปวงก็เป็นใจเดียวกันสิ้น”

จิวอี้จึงว่า : “ท่านทั้งปวงเห็นพร้อมกันดังนั้นเราก็ก็นับด้วย แต่เวลานี้ท่านกลับไปก่อนเถิด พรุ่งนี้เราจะเข้าไปหาขุนกวน จึงจะว่าให้ตกลงกัน”(น.596)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อเทียเถา ฮันต้งทราบว่จิวอี้กลับมาจึงเข้าไปพบเพื่อจะให้จิวอี้ให้คำแนะนำแก่ขุนกวนว่า มิให้ค่านับแก่โจโฉ จึงถามจิวอี้ว่ารู้หรือไม่ว่าเมืองกังต้งจะเป็นของผู้อื่นแล้ว จิวอี้จึงตอบกลับไปโดยละเมียดหลักคุณภาพในการสนทนา คือ ไม่ตอบตามความจริงว่าตนรู้ข่าวโจโฉยกทัพมา เพื่อให้คู่สนทนาเข้าใจผิด และเล่าความต่างๆ ให้จิวอี้ฟัง เพื่อต้องการดูความคิดของเทียเถา ฮันต้ง จากนั้นจึงถามกลับโดยตรงไปตรงมาว่า ท่านทั้งปวงเห็นพร้อมกันถึงความคิดที่จะให้สู้กับโจโฉแล้วหรือ จึงสอดคล้องกับหลักตรงประเด็นในการสนทนา

จากนั้นจิตวิญได้พูดให้เทียเถา ฮันต้ง เข้าใจว่าจิตวิญเห็นด้วยกับความคิดดังกล่าว แต่ขอทุกคนกลับไปก่อนพรุ่งนี้จึงคุยกันกับซุนกวน การตอบคำถามดังกล่าวเป็นการละเมิดหลักวิธีพูดในการสนทนา คือ ใช้การพูดให้ผู้ฟังเข้าใจผิดว่าตนมีความคิดเดียวกัน แต่ความจริงจิตวิญยังไม่ได้ตัดสินใจ แต่ต้องการฟังข้อมูลต่างๆ ก่อน

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น จิตวิญใช้การละเมิดหลักคุณภาพ หลักตรงประเด็น และละเมิดหลักวิธีพูด ในการสนทนากับเทียเถา ฮันต้ง อุกาย ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

ผลการวิเคราะห์บทสนทนาของขงเบ้ง

1. ตารางสรุปผลการวิเคราะห์แสดงจำนวนในการใช้หลักความร่วมมือในการสนทนาของขงเบ้ง

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนการใช้หลักความร่วมมือในการสนทนาของขงเบ้งและคู่สนทนา

บทสนทนาที่	คู่สนทนา	หลักการสนทนา				ความหมายขงเบ้งเป็นนัย		ผลสัมฤทธิ์การสนทนา	
		คุณภาพ	ปริมาณ	ตรงประเด็น	วิธีพูด	การละเมิดหลักแบบมีนัย	การละเมิดหลัก	สัมฤทธิ์ผล	ไม่สัมฤทธิ์ผล
1	ขงเบ้ง กับ เด็กน้อย	x	x	x	x	x	/	/	x
2	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	/	/	/	x	x	/	/	x
3	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	/	x	x	x	x	/	x
4	ขงเบ้ง กับ เล่ากี้	x	/	/	x	x	x	/	x
5	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	/	/	/	x	/	x	/	x
6	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	x	/	x	x	x	/	x
7	ขงเบ้ง กับ ทหาร กวนอู เตียวหุย และเล่าปี่	/	/	/	/	x	x	/	x
8	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	/	/	/	x	x	x	x	/
9	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	/	x	/	x	x	x	x	/

ตารางที่ 3 (ต่อ)

บทสนทนาที่	กฎเกณฑ์และคู่สนทนา	หลักการสนทนา				ความหมาย บ่งชี้เป็นนัย		ผลสัมฤทธิ์ การสนทนา	
		คุณภาพ	ปริมาณ	ตรงประเด็น	วิธีพูด	การละเมิดหลักแบบมีนัย	การละเมิดหลัก	สัมฤทธิ์ผล	ไม่สัมฤทธิ์ผล
10	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	/	x	/	x	x	/	x
11	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	/	x	x	x	x	/	x
12	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่ เล่ากี้	x	/	/	/	x	x	/	x
13	ขงเบ้ง กับ โลซก	/	x	x	x	x	/	/	x
14	ขงเบ้ง กับ โลซก	x	x	x	/	/	x	/	x
15	ขงเบ้ง กับ เตียวเจียว	/	x	x	/	/	/	/	x
16	ขงเบ้ง กับ ยีหวน	/	/	x	/	/	x	/	x
17	ขงเบ้ง กับ ไปเจ้า	/	x	x	x	/	x	/	x
18	ขงเบ้ง กับ ซีหอง	x	x	x	/	/	x	/	x
19	ขงเบ้ง กับ ลกเจ๊ก	/	x	x	/	/	x	/	x
20	ขงเบ้ง กับ เขียวม้วน	x	x	x	/	/	x	/	x
21	ขงเบ้ง กับ เทียบยก	x	x	/	/	x	x	/	x
22	ขงเบ้ง กับ อูยกาย	x	x	/	x	x	x	/	x
23	ขงเบ้ง กับ จูถัดกิ้น	x	x	/	x	x	x	/	x
24	ขงเบ้ง กับ ชุนกวน	x	x	x	/	x	x	/	x
25	ขงเบ้ง กับ ชุนกวน	/	x	x	x	x	x	/	x
26	ขงเบ้ง กับ ชุนกวน	x	/	x	x	x	x	/	x
27	ขงเบ้ง กับ ชุนกวน	x	x	x	/	x	x	/	x
28	ขงเบ้ง กับ โลซก	x	/	x	/	x	x	/	x
29	ขงเบ้ง กับ ชุนกวน	/	x	x	x	x	x	/	x
30	ขงเบ้ง กับ ชุนกวน	/	/	x	/	x	x	/	x
31	ขงเบ้ง กับ จิวอี้และโลซก	x	/	/	x	x	/	/	x
32	ขงเบ้ง กับ จิวอี้	x	/	x	/	x	/	/	x
33	ขงเบ้ง กับ จูถัดกิ้น	x	x	/	/	x	x	/	x

ตารางที่ 3 (ต่อ)

บทสนทนาที่	ทูลและคู่สนทนา	หลักการสนทนา				ความหมาย บ่งชี้เป็นนัย		ผลสัมฤทธิ์ การสนทนา	
		คุณภาพ	ปริมาณ	ตรงประเด็น	วิธีพูด	การละเมิดหลักแบบมีนัย	การละเมิดหลัก	สัมฤทธิ์ผล	ไม่สัมฤทธิ์ผล
34	ขงเบ้ง กับ โลซก	x	/	x	/	x	x	/	x
35	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	/	/	x	/	x	x	/	x
36	ขงเบ้ง กับ โลซก	/	/	/	/	x	x	/	x
37	ขงเบ้ง กับ โลซก	x	/	/	/	x	x	/	x
38	ขงเบ้ง กับ โลซก	x	/	x	/	x	x	/	x
39	ขงเบ้ง กับ โลซก	/	x	x	/	x	x	/	x
40	ขงเบ้ง กับ จิวชี่	x	/	x	/	x	x	/	x
41	ขงเบ้ง กับ โลซก	x	x	x	/	x	x	/	x
42	ขงเบ้ง กับ โลซก	x	x	x	/	x	/	/	x
43	ขงเบ้ง กับ จิวชี่	x	/	/	/	/	/	/	x
44	ขงเบ้ง กับ ซีเซง	x	/	x	x	x	x	/	x
45	ขงเบ้ง กับ กวนอู	/	x	x	/	/	x	/	x
46	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	/	x	x	x	x	/	x
47	ขงเบ้ง กับ กวนอู	x	x	/	/	x	/	/	x
48	ขงเบ้ง กับ โลซก	/	/	/	x	x	x	/	x
49	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	/	/	/	x	x	x	/	x
50	ขงเบ้ง กับ โลซก	/	/	/	/	x	x	/	x
51	ขงเบ้ง กับ โลซก	x	x	/	/	x	x	/	x
52	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	/	x	x	x	x	/	x
53	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	x	x	/	x	/	/	x
54	ขงเบ้ง กับ กวนอู	/	/	/	/	x	x	/	x
55	ขงเบ้ง กับ ฮองตง	x	/	x	x	x	x	/	x
56	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	/	/	x	x	x	/	x

ตารางที่ 3 (ต่อ)

บทสนทนาที่	ทูลเกล้าและคู่สนทนา	หลักการสนทนา				ความหมาย บ่งชี้เป็นนัย		ผลสัมฤทธิ์ การสนทนา	
		คุณภาพ	ปริมาณ	ตรงประเด็น	วิธีพูด	การละเมิดหลักแบบมีนัย	การละเมิดหลัก	สัมฤทธิ์ผล	ไม่สัมฤทธิ์ผล
57	ขงเบ้ง กับ เตียวหุย	/	x	x	x	x	/	/	x
58	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	x	x	/	x	x	/	x
59	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	x	/	/	x	x	/	x
60	ขงเบ้ง กับ หวดเจิ้ง	x	x	x	/	x	x	/	x
61	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	/	x	x	x	x	/	x
62	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่และจูกัดจิ้น	x	x	/	x	x	/	/	x
63	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	/	x	/	x	x	/	x
64	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	x	x	/	/	x	x	/
65	ขงเบ้ง กับ สองตง	x	x	/	/	x	/	/	x
66	ขงเบ้ง กับ สองตง	x	/	/	x	x	x	/	x
67	ขงเบ้ง กับ สองตง	x	/	/	/	x	x	/	x
68	ขงเบ้ง กับ สองตง	x	x	/	/	x	x	/	x
69	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	x	/	/	x	x	/	x
70	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	/	/	/	x	x	/	x
71	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	/	x	/	x	x	/	x
72	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	/	/	x	/	x	/	/	x
73	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	x	x	/	x	x	/	x
74	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	x	/	x	x	x	/	x
75	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	x	x	/	x	x	/	x
76	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	x	x	/	x	x	x	/
77	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	/	x	x	/	/	/	/	x
78	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	x	/	x	x	x	x	/
79	ขงเบ้ง กับ เล่าปี่	x	/	x	x	x	x	/	x
80	ขงเบ้ง กับ พระเจ้าเล่าเสี้ยน	x	/	/	/	x	x	/	x

ตารางที่ 3 (ต่อ)

บทสนทนาที่	กฎเกณฑ์และคู่สนทนา	หลักการสนทนา				ความหมาย บ่งชี้เป็นนัย		ผลสัมฤทธิ์ การสนทนา	
		คุณภาพ	ปริมาณ	ตรงประเด็น	วิธีพูด	การละเมิดหลักแบบมีนัย	การละเมิดหลัก	สัมฤทธิ์ผล	ไม่สัมฤทธิ์ผล
81	ขงเบ้ง กับ เติ้งจี้	x	/	/	x	x	x	/	x
82	ขงเบ้ง กับ พระเจ้าเล่าเสียนและ ลونغเสียน	x	/	x	/	x	x	/	x
83	ขงเบ้ง กับ จางฟาน	x	/	x	x	x	x	/	x
84	ขงเบ้ง กับ ทหารยงคีและทหาร โกเตง	x	/	/	x	x	/	/	x
85	ขงเบ้ง กับ โกเตง	x	/	/	x	x	/	/	x
86	ขงเบ้ง กับ เบ้งเฮ็ก	x	/	/	/	x	x	/	x
87	ขงเบ้ง กับ ม้าเจ๊ก และอูยเอียน อองเป้ง ม้าตง กวนสก ม้าดำย ลิคิ	x	x	/	/	x	x	/	x
88	ขงเบ้ง กับ เบ้งเฮ็ก	x	/	x	/	x	x	x	/
89	ขงเบ้ง กับ ทหาร	x	x	x	/	x	x	/	x
90	ขงเบ้ง กับ เบ้งเฮ็ก	x	x	/	x	x	x	x	/
91	ขงเบ้ง กับ ม้าฮ้วน	x	/	/	/	x	x	/	x
92	ขงเบ้ง กับ เบ้งเจียด	x	/	/	/	x	x	/	x
93	ขงเบ้ง กับ เบ้งเฮ็ก	x	/	/	x	x	x	x	/
94	ขงเบ้ง กับ เบ้งเฮ็กและปีฮุย	x	x	/	/	x	x	/	x
95	ขงเบ้ง กับ เจาจิว	x	/	x	x	x	x	/	x
96	ขงเบ้ง กับ ซุยเหลียง	x	/	/	x	x	x	/	x
97	ขงเบ้ง กับ ซุยเหลียง	x	/	x	x	x	/	/	x
98	ขงเบ้ง กับ เติ้งจี้	x	x	x	/	x	x	/	x
99	ขงเบ้ง กับ เกียงฮุย	x	/	/	x	x	x	/	x
100	ขงเบ้ง กับ ทหาร	x	/	x	/	x	x	/	x

ตารางที่ 3 (ต่อ)

บทสนทนาที่	ทูลเกล้าและคู่สนทนา	หลักการสนทนา				ความหมาย บ่งชี้เป็นนัย		ผลสัมฤทธิ์ การสนทนา	
		คุณภาพ	ปริมาณ	ตรงประเด็น	วิธีพูด	การละเมิดหลักแบบมีนัย	การละเมิดหลัก	สัมฤทธิ์ผล	ไม่สัมฤทธิ์ผล
101	ขงเบ้ง กับ อองเป้ง ม้าเจ๊ก เจียวอ้วน	x	/	/	/	x	x	/	x
102	ขงเบ้ง กับ บิสุย	x	x	/	/	x	x	/	x
103	ขงเบ้ง กับ ปี่เอียว	x	/	x	x	x	x	x	/
104	ขงเบ้ง กับ อูยเอียน เกียงอูย	x	/	x	/	x	x	/	x
105	ขงเบ้ง กับ เตียวคับ	x	/	x	x	x	x	x	/
106	ขงเบ้ง กับ อองเป้ง เตียวเอ๊ก	x	/	/	/	x	x	/	x
107	ขงเบ้ง กับ อองเป้งและเตียวหัง	x	x	/	/	x	x	/	x
108	ขงเบ้ง กับ ชุนนาง	x	/	x	/	x	x	/	x
109	ขงเบ้ง กับ สุม่าอี่	/	/	/	x	x	x	/	x
110	ขงเบ้ง กับ เกียงอูย เตียวหัง	/	/	x	/	x	x	/	x
111	ขงเบ้ง กับ เอียวหังและทหาร	x	/	/	x	x	x	/	x
112	ขงเบ้ง กับ พระเจ้าเล่าเสี้ยน และ เจียวจิว	x	/	x	x	x	x	/	x
113	ขงเบ้ง กับ เต๋นุ่นและ อ้วนเกียน	x	/	/	/	x	x	/	x
114	ขงเบ้ง กับ เตียวหัง	x	/	x	x	x	x	/	x
115	ขงเบ้ง กับ โกเสียงและทหาร	x	/	/	x	x	x	/	x
116	ขงเบ้ง กับ เอียวหุ	x	x	/	/	x	x	/	x
117	ขงเบ้ง กับ เกียงอูย	x	/	x	/	x	x	/	x
118	ขงเบ้ง กับ เกียงอูยและ อูยเอียน	/	/	x	x	x	x	/	x

ตารางที่ 3 (ต่อ)

บทสนทนาที่	ถูกแอกและคู่สนทนา	หลักการสนทนา				ความหมาย บ่งชี้เป็นนัย		ผลสัมฤทธิ์ การสนทนา	
		คุณภาพ	ปริมาณ	ตรงประเด็น	วิธีพูด	การละเมิดหลักแบบมีนัย	การละเมิดหลัก	สัมฤทธิ์ผล	ไม่สัมฤทธิ์ผล
119	ขงเบ้ง กับ เกียงจูกู ม้าดำ และเอียวหวิ	x	/	x	/	x	x	/	x
120	ขงเบ้ง กับ ลีซก	x	/	x	x	x	x	/	x
121	ขงเบ้ง กับ ลีซก	x	/	/	x	x	x	/	x
	รวม	27	73	55	69	12	18	111	10

หมายเหตุ: / หมายถึง มีการใช้, x หมายถึง ไม่มีการใช้หลักความร่วมมือในการสนทนา

/ หมายถึง สัมฤทธิ์ผล, x หมายถึง ไม่สัมฤทธิ์ผล

จากตารางที่ 3 พบว่า ขงเบ้งใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนาตามทฤษฎีของไกรซ์ คือ หลักการสนทนาได้แก่ หลักคุณภาพ หลักปริมาณ หลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูด ในการสนทนา ทั้ง 4 หลัก และใช้หลักความหมายบ่งชี้เป็นนัย คือ การละเมิดหลักการสนทนาแบบมีนัย และการละเมิดหลักด้วย

จากบทสนทนา 121 บทสนทนาของขงเบ้ง พบว่า หลักการสนทนาที่มีจำนวนความถี่มากที่สุดได้แก่ หลักปริมาณ รองลงมาคือ หลักวิธีพูด หลักตรงประเด็น หลักคุณภาพ การละเมิดหลัก และการละเมิดหลักแบบมีนัย ตามลำดับ ซึ่งการใช้หลักการสนทนาดังกล่าวทำให้การสนทนาของ ขงเบ้งสัมฤทธิ์ผล 111 ครั้ง ไม่สัมฤทธิ์ผล 10 ครั้ง เนื่องจากคู่สนทนาของขงเบ้งมีทั้งฝ่ายศัตรูและฝ่ายเดียวกัน ซึ่งบางครั้งลักษณะนิสัยเฉพาะตัวของคู่สนทนา ก็มีส่วนทำให้การสนทนาไม่สัมฤทธิ์ผล เช่นกัน เช่น ความซื่อสัตย์ของเล่าปี่ หรือความโกรธแค้นของศัตรู จึงทำให้การของ ขงเบ้งไม่สัมฤทธิ์ผล นอกจากนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า การใช้หลักการสนทนาของขงเบ้งในแต่ละบทสนทนานั้น อาจมีการใช้หลักการสนทนามากกว่า 2 หลักในการสนทนาแต่ละครั้ง

2. ตัวอย่างบทสนทนาของขงเบ้ง

บทสนทนาที่ 14

เมื่อมาถึงเมืองกังตั๋ง วันรุ่งขึ้น โลกษก็เชิญขงเบ้งให้เข้าพบขุนกวน แต่ก่อนจะพบขุนกวน บรรดาขุนนางที่รู้ว่าขงเบ้งเป็นที่ปรึกษาของเล่าปี่ และต้องการมาเจรจาให้ขุนกวนรวมทัพกับเล่าปี่ จึงไม่มีท่าทีที่เป็นมิตร ต่างคนก็รู้ว่าเรื่องชื่อด้านสติปัญญา จึงใช้คำพูดเหน็บแนม หวังที่จะให้ขงเบ้งได้รับความอับอาย และต้องการลองปัญญา แม้ขงเบ้งจะได้ค้ำับตามราชประเพณีทูตแล้วก็ตาม

เตียวเจียว : “แต่ก่อนข้าพเจ้าแจ้งว่าอาจารย์สกลกอยู่ตำบลเขาโง่ลังกั้ง เขาเลื่องลือว่า กอปรด้วยสติปัญญามาก เหมือนอาจารย์วันต้ง จักเขย่งจะจริงกระนั้นหรือ”

ขงเบ้ง : “อันเขาสรรเสริญข้าพเจ้านั้นเป็นแต่ปัญญาภายนอก ซึ่งได้ทำการมาทั้งนั้น ก็เหมือนความคิดคนทั้งปวงไม่ยากนัก ถึงผู้ใดจะทำก็ได้ อันปัญญาภายในนั้นใครยังหาตัวรู้เห็นปรากฏไม่”

จากบทสนทนาข้างต้น เตียวเจียว ถามขงเบ้ง โดยพูดอ้างถึงชื่อเสียงขงเบ้งที่ตนได้ยินมา แต่ตอนท้ายที่พูดว่ามีสติปัญญามากเหมือนอาจารย์วันต้ง จริงกระนั้นหรือ คำว่า จริงกระนั้นหรือ เป็นคำพูดที่มีเจตนาจะดูถูกขงเบ้ง ด้วยต้องการจะลองปัญญาขงเบ้ง

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้น จึงตอบตาม โดยใช้คำพูดที่ถ่อมตน ว่าชื่อเสียงที่ล่ำลือกันเรื่องสติปัญญาก็เป็นเหมือนคนทั่วไป ซึ่งการพูดดังกล่าวสอดคล้องกับ **หลักวิธีพูด** จากนั้นได้พูดให้ข้อมูลที่แสดงถึงความทะนงในความสามารถของตนในตอนท้ายของประโยค ซึ่งสอดคล้องกับการ **หลักปริมาณ**

เตียวเจียว : “ข้าพเจ้าได้ยินเขาเลื่องว่า เล่าปี่อุตสาหะทำความเพียรไปเชิญท่านถึงสามครั้ง จึงได้ตัวท่านมา เล่าปี่มีความยินดีดังปลาได้น้ำ มีใจกำเริบคิดการใหญ่หลวงหมายจะทำการเอาเมืองเกงจิ๋ว เห็นจะได้เป็นมั่นคง ดังอยู่ในกำมือเหมือนจะเอาเสื่อมาปูลงนั่งโดยง่าย เป็นไหนเมืองเกงจิ๋ว จึงกลับไปได้แก่โจโฉเล่า ท่านคิดอ่านประการใด”

ขงเบ้ง : “ซึ่งเราจะคิดทำการเอาแผ่นดินเมืองเกงจิ๋วนั้นง่ายนัก เหมือนหนึ่งกลับฝ่ามือคว่ำ และหงาย จะทำเมื่อใดก็สำเร็จเมื่อนั้น ซึ่งเหตุทั้งนี้ก็เพราะนายของเรามีความซื่อสัตย์ มิได้ปรารถนา จะชิงเอาสมบัติของแซ่เดียวกันไม่กระทำตามเราจึงได้ความเดือดร้อน มาน้อยใจด้วยเล่าจ้งลูกอมมือเชื่อด้วยถ้อยคำคนสอพโล เอามืองซงหยงไปลอบยกให้โจ โฉ โจโฉจึงได้กำริบทำการใหญ่ หลวงมาถึงเพียงนี้ และเล่าปี่นายเรามาตั้งอยู่ ณ เมืองกังแฮนั้นก็หวังจะทำการใหญ่หลวงต่อไปอยู่ ถึงจะบอกให้ที่ไหนจะรู้ ดังเอาแก้วไปทิ้งลงไว้ในตมก็ลบริศมีเสียเปล่า” (น.583)

จากบทสนทนาข้างต้น เดียวเจียวถามขงเบ้งว่า ตนได้ยินมาว่าเล่าปี่ไปเชิญขงเบ้งมาถึง สามครั้ง และใช้การอุปมา เปรียบเทียบความยินดีที่เล่าปี่ได้ตัวขงเบ้งมา ว่าดีใจมากเหมือนปลาได้น้ำ จนคิดจะเอาเมืองเกงจิ๋ว แต่ตอนนี้เล่าปี่ต้องเสียเกงจิ๋วให้โจโฉ การพูดเช่นนี้มีจุดมุ่งหมายจะดูถูกสติปัญญาของขงเบ้ง ที่ไม่สามารถช่วยเล่าปี่ยึดเกงจิ๋วได้

เมื่อขงเบ้ง ได้ฟังจึงตอบกลับไป โดยการอธิบายอย่างชัดเจนว่า หากตนคิดแผนการยึดเมืองเกงจิ๋วแล้ว ง่ายเหมือนพลิกฝ่ามือ แต่ที่เล่าปี่ต้องเสียเกงจิ๋วเพราะความซื่อสัตย์ ไม่ทำตามที่ขงเบ้งบอกจึงต้องเดือดร้อน และเพราะเล่าจ้งไปเข้ากับโจโฉ การพูดดังกล่าวเป็นการพูดที่อธิบายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน จึงสอดคล้องกับหลักวิธีพูด

จากนั้นขงเบ้งได้พูดให้ข้อมูลว่า “เล่าปี่นายเรามาตั้งอยู่ ณ เมืองกังแฮนั้นก็หวังจะทำการใหญ่หลวงต่อไปอยู่ ถึงจะบอกให้ที่ไหนจะรู้ ดังเอาแก้วไปทิ้งลงไว้ในตมก็ลบริศมีเสียเปล่า” การพูดดังกล่าวเล่าปี่ตั้งใจที่จะแสดงให้เดียวเจียวรู้ว่า ถึงเล่าปี่ถอยทัพหนี แต่ก็หวังทำการใหญ่อยู่ และดูถูกเดียวเจียวว่าการจะบอกแผนการดังกล่าวให้เดียวเจียวรู้ ก็คงจะไม่เข้าใจ เหมือนเป็นการเอาแก้วไปทิ้งในโคลนตม จะลบริศมีเสียเปล่า การพูดดังกล่าวเป็นการตอกกลับในคำพูดเดียวเจียวที่คิดจะดูถูกตน จึงสอดคล้องกับการละเมิดหลักปริมาณแบบมีนัย คือ ใช้ประโยชน์จากการพูดให้ข้อมูล เพื่อหวังให้เดียวเจียวเข้าใจในความหมายที่ขงเบ้งกำลังสั่งสอนให้เดียวเจียวอย่าพูดดูถูกตน

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักวิธีพูด และการละเมิดหลักปริมาณแบบมีนัย ในการสนทนากับโจชก ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 16

ขณะนั้นยี่หวนเห็นเตียวเจียวนั่งอยู่จึงว่าแก่ขงเบ้งว่า : “บัดนี้โจโฉยกทหารมาร้อยหมื่น
 คุกหนึ่งจะมาเหยียบเมืองกังแฮให้จมเสียในมหาสมุทร ท่านจะคิดอ่านป้องกันประการใดเล่า”

ขงเบ้งจึงว่าแก่ยี่หวนว่า : “โจโฉยกทัพมาครั้งนี้ท่านกลัวหรือ เราหาวิตกไม่ ถึงมาตรว่า
 โจโฉมีกำลังทหารร้อยหมื่นก็จริง แต่ว่าเป็นทหารอ้วนเสี้ยวชาวบ้านนอกได้ชลยมาไว้ ถึงทหาร
 เล่าเปียวเล่า โจโฉได้ก็เป็นคนสำส่อน จะปรารมภ์อะไร”

จากบทสนทนาข้างต้น คำถามของยี่หวน ถามขงเบ้ง โดยการกล่าวถึงกองทัพโจโฉที่มี
 กำลังมาก โดยใช้โวหารอุปมาเปรียบว่า “คุกหนึ่งจะมาเหยียบเมืองกังแฮให้จมเสียในมหาสมุทร”
 หวังให้ขงเบ้งเกรงกลัวในกองกำลังโจโฉ

ขงเบ้งตอบกลับคำถามดังกล่าวด้วยการย้อนถาม ใช้โวหารปฏิเสธว่า “ท่านกลัวหรือ” คือ
 ถามไม่ต้องการคำตอบ และให้ข้อมูลว่าตัวขงเบ้งนั้นไม่กลัว การตอบดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ
 การใช้หลักปริมาณ คือ พูดยี่หวนรู้ถึงความรู้สึกของตนที่รู้ว่าโจโฉยกกองกำลังทหาร
 มา และนอกจากนั้นยังแฝงน้ำเสียงดูถูกยี่หวนว่า ที่พูดว่าโจโฉยกกองกำลังมามากนั้น เป็นเพราะ
 กลัวหรือ

จากนั้นจึงพูดยี่หวนให้ข้อมูลความจริงว่า คุณภาพของกำลังทหารโจโฉ ว่าแม้มีมากก็ไม่มีน้ำหนัก
 เพราะเป็นเขลยบ้านนอก เป็นทหารไม่มีฝีมืออะไร การพูดในสิ่งที่เป็นข้อมูลจริงดังกล่าว
 จึงสอดคล้องกับการใช้หลักคุณภาพ ในการสนทนา

ยี่หวนหัวเราะแล้วว่า : “เจรจาอย่างนี้เหมือนจะยกตัว ซึ่งท่านแตกหนีมา ทั้งนี้ เพราะมีทหาร
 สำส่อนหรือจึงตกมาเมืองกังฮูเมืองกังแฮ เทียวฮ้วนอนให้เขาช่วย ยังเจรจาว่ามิกลัวอีกเล่าใคร
 จะเชื่อ”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งเราแตกมาทั้งนี้ก็เพราะเล่าปี่นายเรามีทหารเลวแต่สามพัน น้อยกว่า
 น้อยนัก จึงพ่นฟันหนีมาอยู่เมืองกังแฮ ไซ้จะกลัวฝีมือโจโฉที่เดียวหาไม่ ยังจะคิดทำการสืบไปอยู่
 อันเมืองกังตั้งนี้ผู้คนที่มาก ทหารก็พร้อม ข้าวปลาอาหารก็บริบูรณ์ แล้วทะเลก็คั่นอยู่ คับขัน

มันคงกว่าเมืองซินเอี้ยอีก เหตุใดจึงคิดอ่านแต่จะให้ร้ายของตัวไปอ่อนน้อมต่อโจโจเล่า หามีความละอายไม่ ที่ว่านายเรากลัวโจโจนั้นเมื่อพิเคราะห์ดูก็เห็นประหนึ่งจะกลัวน้อยกว่าท่านอีก” (น.584)

จากบทสนทนาข้างต้นจะเห็นว่า คำถามของยี่หวน พุดละเมิดกฤการสนทนา ใช้คำพุดดูถูกว่าขงเบ้งยกตนเอง มีน้ำเสียงเย้ยหยันในการถ้อยทพหนี ใช้โวหารปฏิบัติจก ซึ่งท่านแตกหนีมา ทั้งนี้เพราะมีทหารล่าสอนหรือ เป็นการถามแบบไม่ต้องการคำตอบ แต่มุ่งเย้ยหยันในคำพุดของขงเบ้งที่กล่าวถึงทหารของโจโจและมาตั้งเพื่อจะให้ซุนกวนช่วยรบ ด้วยหมายจะเอาชนะขงเบ้ง

ขงเบ้งจึงตอบกลับไปโดยอ้างถึงหลักปริมาณว่า “ซึ่งเราแตกมาทั้งนี้ก็เพราะเล่าปี่นายเรามีทหารเลวแต่สามพัน น้อยกว่าน้อยนัก” เป็นการพุดให้ข้อมูลเกี่ยวกับกองกำลังทหารเล่าปี่ และอธิบายด้วยหลักวิธีพุดให้เข้าใจว่าถ้อยทพมาเพราะอะไร ดังนี้ “จึงผ่อนผันหนีมาอยู่เมืองกังแฮไซจะกลัวฝีมือโจโจทีเดียวหาไม่ ยังจะคิดทำการสืบไปอยู่” และพุดตามหลักปริมาณ ให้ข้อมูลที่ เป็นความจริงมาขยายความว่า “อันเมืองกังตั้งนี้ผู้คนก็มาก ข้าวปลาอาหารก็บริบูรณ์ แล้วทะเลก็คั่นอยู่ คับขันมันคงกว่าเมืองซินเอี้ยอีก” และละเมิดหลักวิธีพุดแบบมีนัย คือ พุดอธิบายแฝงน้ำเสียงดูถูกผู้ฟัง จงใจให้ผู้ฟังค้นหาความหมายที่แท้จริงในการพุด ดังที่กล่าวไว้ว่า “เหตุใดจึงคิดอ่านแต่จะให้ร้ายของตัวไปอ่อนน้อมต่อโจโจเล่า หามีความละอายไม่ ที่ว่านายเรากลัวโจโจนั้นเมื่อพิเคราะห์ดูก็เห็นประหนึ่งจะกลัวน้อยกว่าท่านอีก” เมื่อขงเบ้งตอบเช่นนี้ ยี่หวนจึงเงียบไป

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักปริมาณ หลักคุณภาพ หลักวิธีพุด และการละเมิดหลักวิธีพุดแบบมีนัย ในการสนทนากับยี่หวน ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 17

ไปเจ้าเห็นยี่หวนนั่งอยู่จึงว่าแก่ขงเบ้งว่า : “ท่านนี้ได้เรียนพุดมาแต่สำนักโชจินเตียวอี้หรือ ท่านมาว่ากล่าวทั้งนี้หวังจะเกลี้ยกล่อมชาวเมืองกังตั้งให้ปลงใจหรือ”

ขงเบ้งจึงว่า : “ท่านรู้แต่ว่าโชจิน เตียวอี้เป็นคนช่างพุด อันสติปัญญาความคิดของโชจินเตียวอี้ นั้น จะคิดอ่านประการใดท่านหาไม่รู้ไม่ ท่านเจรจาตั้งนี้เหมือนคนครึ่งคน เพราะว่ารู้ไม่ตลอด

ด้วยโซจินนี่เป็นอุปราชถึงแปดเมือง เดียวี่เล่าก็ได้เป็นอุปราชถึงสองแผ่นดิน คนทั้งสองนี้ก็มีปัญญาอันสามารถ ช่วยทำนุบำรุงแผ่นดินให้ราบคาบด้วย อนึ่งก็แก้ก๊วกล้าในการสงคราม และท่านมานินทาว่าเป็นคนช่างพูดนั้นหาควรไม่ อันตัวท่านได้ยินแต่ข่าวโจโจเนท่านนี้ยังกลัวตัวสั้นอยู่ ปล่อยให้ให้นายออกไปหาข้าศึกไม่วายปาก รือยังจะมาตีเตียนผู้อื่นเล่า โปเจ้าได้ฟังคังนั้นก็นั่งอยู่” (น.585)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อโปเจ้าเห็นเตียวเจียวละยี่หวน เจียบไป โปเจ้าจึงลุกขึ้นถาม ด้วยการละเมิดหลักสนทนา ด้วยหมายจะดูถูกขงเบ้งว่าเป็นนักพูดมากกว่านักทำ

การตอบคำถามโปเจ้า ครั้งนี้ขงเบ้งละเมิดหลักปริมาณแบบมีนัยในการสนทนา กล่าวคือ พูดดูถูกความรู้ที่มีเพียงน้อยนิดของโปเจ้า ใช้โวหารอุปมาความรู้ของโปเจ้า ดังที่ว่า “ท่านเจรจาตั้งนี้ เหมือนคนครึ่งคน เพราะว่ารู้ไม่ตลอด” โดยมีจุดมุ่งหมายหวังจะให้โปเจ้ารู้ว่าขงเบ้งกำลังพูดดูถูกปัญญาโปเจ้าอยู่

จากนั้นกล่าวให้ข้อมูลที่เป็นความจริงเกี่ยวกับประวัติของโซจิน และเตียวี่ และเล่าถึงผลงานอันยิ่งใหญ่ของปราชญ์ทั้งสองให้โปเจ้าได้ฟัง เพื่อแสดงภูมิความรู้ของขงเบ้ง การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักคุณภาพ ในการสนทนา และเป็นเหตุให้โปเจ้าต้องเจียบไป

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้การละเมิดหลักปริมาณแบบมีนัย และหลักคุณภาพ ในการสนทนากับโปเจ้า ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 19

ลกเจ๊ก จึงลุกขึ้นถามขงเบ้งว่า : “อัน โจโจเนี่มาตรว่าทำหายบช้า แอบรับสั่งพระเจ้าเหี้ยนเต้ เทียวปราบปรามเมืองทั้งปวงให้แผ่นดินเดือดร้อนก็จริง แต่ว่าโจโจเนี่เป็นเชื้อสายของโจฉ่าผู้เป็นอุปราชแต่แผ่นดินก่อน อันเล่าปี่นี่ว่าเป็นเชื้อกษัตริย์กระเส็นกระสายพระเจ้าเหี้ยนเต้นั้นเราไม่รู้แจ้งแต่ว่าตระกูลของเล่าปี่นั้นเป็นคนอนาถา ตัวเล่าปี่ก็เป็นแต่คนทอเสื่อขาย ควรหรือจะมาองอาจ ไม่คิดเจียมตัว และจะต่อสู้อโจโจเราไม่เห็นด้วย”

ขงเบ้ง จึงว่า : “ท่านนี้หรือชื่อว่าลกเจ็ก เมื่อยังเป็นเด็กลักส้มเขาไปให้แก่มารดา นั่งลงเถิด เราจะเจรจาด้วย ซึ่งท่านนับถือโจโฉว่าเป็นเชื้อสายของโจโฉก็จริง แต่โจโฉนั้นเป็นคนกตัญญู ซื่อสัตย์ต่อเจ้าปრაภมาแต่ก่อน อันโจโฉนี้เป็นคนเสียชาติเสียตระกูล มิได้ประพฤติดตามประเพณี ปู่ย่าตายาย ทำให้ผิดจากตระกูลของตัว ซึ่งจะนับถือว่าดีนั้นก็แต่คนพาลเหมือนหนึ่งท่าน อันเล่าปี่ นายเรานั้นก็เป็นเชื้อสายพระเจ้าเหี้ยนเต้ พระเจ้าเหี้ยนเต้ก็ทำนุบำรุงให้ยศถาบรรดาศักดิ์ คนทั้งปวง ก็รู้อยู่ เหตุไฉนท่านจึงว่าเป็นคนอนาถา ถึงมาตรว่าเป็นคนทอเลื้อยขายเกือกก็ดี อันนี้ประเพณีเป็นที่ทำมาหากินจะอับอายเป็นกระไรนักหนา ฝ่ายพระเจ้าฮั่นโจโฉนั้นเล่าก็มีไช้เป็นเชื้อพระวงศ์มา แต่ก่อนก็เป็นแต่พันนายบ้าน แต่กอบปรไปด้วยความเพียรก็ได้เป็นกษัตริย์อันใหญ่ จึงได้สืบ พระราชวงศ์เสวยราชสมบัติมาตราบเท่าทุกวันนี้ ท่านจะมาประมาทเล่าปี่นายเรานั้นหาควรไม่ ตัวท่านยังเป็นเด็กมีสินกลิ่นน้ำมัน จะมาอวดรู้กว่าผู้ใหญ่ผู้น้อย่าเจรจาเสียไปเลย ลกเจ็กฟังขงเบ้งว่า ดั่งนั้นก็นั่งอยู่”(น.587)

จากบทสนทนาข้างต้น ลกเจ็กนั้น พุดขึ้นชมยินดียกย่องโจโฉว่ามีเชื้อสายมาจากอุปราชา แผ่นดิน กดเล่าปี่ให้ต่ำต้อยโดยยกเอาเรื่องส่วนตัวของเล่าปี่มาดูถูกว่าเป็นคนทอเลื้อยขาย ไม่ควร คิดต่อสู้กับโจโฉ

ขงเบ้งได้ฟังเช่นนี้ จึงตอบไปด้วยการละเมียดหลักการสนทนาแบบมีนัย เพื่อให้ลกเจ็ก ตีความในความหมายที่แฝงไปกับคำพูด โดยใช้หลักวิธีพุด โดยยกเอาความผิดที่ลกเจ็กเคยทำสมัย เป็นเด็ก มาพุดต่อหน้าชุมชนด้วยการใช้คำพุดที่สุภาพแต่แฝงความหมายดูถูก ด้วยหมายจะสั่งสอน ลกเจ็ก เนื่องจากลกเจ็กใช้คำพุดดูถูกเล่าปี่ก่อน ดังคำกล่าวที่ว่า “ท่านนี้หรือชื่อลกเจ็ก เมื่อยังเป็นเด็ก ลักส้มเขาไปให้แก่มารดา นั่งลงเถิดเราจะเจรจาด้วย” และอธิบายถึงเชื้อสายตระกูลโจโฉด้วยหลัก คุณภาพว่า แม้พระเจ้าฮั่นโจกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ก็มีได้สืบเชื้อพระวงศ์มาก่อน และให้หลักตรงประเด็น พุดสั่งสอนลกเจ็กว่า “ท่านจะมาประมาทเล่าปี่นายเรานั้นหาควรไม่ ตัวท่านยังเป็นเด็กมีสินกลิ่น น้ำมัน จะมาอวดรู้กว่าผู้ใหญ่ผู้น้อย่าเจรจาเสียไปเลย” คำพุดดังกล่าวทำให้ลกเจ็กได้รับความอับอาย ไปจนนิ่งไม่สามารถจะเอ่ยเจรจาใดๆ อีก

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้การละเมียดหลักการสนทนาแบบมีนัย โดยใช้หลักวิธีพุด และหลักคุณภาพ ในการสนทนากับลกเจ็ก ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 8

ขงเบ้งจึงว่าแก่เล่าปี่ว่า : “ท่านมีชัยแก่แฮหัวตุ้นครั้งนี้ ท่านอย่าเพื่อยินดีก่อน เห็นว่าโจโฉ จะยกกองทัพมาตอบแทนแก้แค้นท่านเป็นมั่นคง”

เล่าปี่จึงถามว่า : “ถ้าจะนั้นท่านจะคิดอ่านประการใดเล่า”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งข้าพเจ้าจะคิดอ่านต่อสู้อโจโฉนั้นพอจะได้อยู่ ต่อมาเห็นว่าเมืองซินเอี้ยนี้ คับแคบนัก จะคิดอ่านผ่อนปรนยาก บัดนี้เล่าเปียวป่วยหนักอยู่ แต่ก่อนก็ได้อนุญาตว่าจะให้เมือง เก่งจิวแก่ท่าน ครั้งนี้ก็ไว้ท่วงทีอยู่แล้ว แม้ท่านยกไปเมืองเก่งจิว ถึงมาตรวจโจโฉจะยกกองทัพมา ก็จักคิดอ่านผ่อนผันทำการรบพุ่งได้ถนัด เพราะเมืองเก่งจิวกว้างขวางเป็นเมืองใหญ่”

เล่าปี่จึงว่า : “ท่านว่าดังนี้ก็ชอบอยู่ แต่ที่ว่าเล่าเปียวมีคุณแก่เรามาแต่ก่อนเป็นอันมาก ครั้นจะยกไปบัดนี้ก็เหมือนไปชิงเมืองท่านอยู่”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งข้าพเจ้าว่านี้ไซ้จะให้ท่านทำร้ายแก่เล่าเปียวนั้นหาไม่ อันเมืองเก่งจิวนั้น ก็จะได้แก่ท่านเป็นมั่นคงอยู่ แม้มียกไปตามคำข้าพเจ้า นานไปจะมีอันตราย เมื่อมีเหตุขึ้นแล้วท่าน จึงจะรู้จักสำนึก”

เล่าปี่จึงว่า : “ถึงมาตรวจจะมีอันตรายประการใดก็ดี ตัวเราก็จะสู้ตาย ซึ่งจะทรยศต่อผู้มี คุณนั้นเราทำมิได้”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งท่านมีเต็มใจที่จะทำตามถ้อยคำข้าพเจ้าก็ตามอรรถาक्षยเถิด จึงจะคิดอ่าน ผ่อนผันต่อไป” (น. 546)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อเล่าปี่รบชนะโจโฉ ขงเบ้ง จึงพูดแก่เล่าปี่ว่าอย่าเพิ่งดีใจที่ชนะ โจโฉได้ โจโฉต้องยกทัพมาแก้แค้นแน่นอน เป็นการพูดเตือนในสิ่งที่เป็นความจริง และมีหลักฐาน เพียงพอ จึงสอดคล้องกับหลักคุณภาพ เล่าปี่ได้ฟังดังนั้นจึงถามกลับไปว่า ขงเบ้งคิดแก้ไขอย่างไร

ขงเบ้งจึงตอบกลับไปโดยอ้างถึงข้อมูลที่ว่า เมืองซินเอี้ยที่เล่าปี่ตั้งรับอยู่นี้คับแคบ ถ้าจะสู้กับโจโฉต้องยกไปตั้งรับที่เมืองเกงจิ๋ว เพราะเป็นเมืองใหญ่ เป็นการพูดโดยให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณ

เล่าปี่ได้ฟัง จึงตอบกลับไปว่า เห็นด้วยกับความคิดของเบ้ง แต่ถ้าตนทำ ดังนั้น เหมือนเป็นการไปชิงเอาเมืองกับเล่าเปียวซึ่งมีบุญคุณกับตน

ขงเบ้งจึงใช้การพูดอธิบายแก่เล่าปี่ว่า ยกทัพไปครั้งนี้ไม่ได้ให้คิดทำร้ายเล่าเปียว ในภายหน้าเล่าปี่ก็จะได้เมือง เก่งจิ๋วอยู่ การอธิบายดังกล่าวเป็นการให้ข้อมูลแก่เล่าปี่ จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา จากนั้นขงเบ้ง จึงว่าแก่เล่าปี่ว่า หากไม่ทำตามคำแนะนำของตน เมื่อเกิดความเดือดร้อนเล่าปี่จะรู้สำนึกถึงคำของตน การพูดดังกล่าวขงเบ้งพูดโดยแฝงน้ำเสียงประชดเล่าปี่อย่างตรงไปตรงมา หวังให้เล่าปี่ได้คิด การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา

เมื่อเล่าปี่ได้ฟัง ก็ตอบกลับขงเบ้งโดยยืนยันในความคิดตนว่า ถึงแม้หากเกิดอันตรายก็จะสู้ตาย แต่จะให้ทรยศกับผู้มีบุญคุณนั้นตนทำไม่ได้

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้น จึงตอบกลับไปอย่างตรงไปตรงมาว่า หากเล่าปี่ไม่ทำตามคำแนะนำของตนก็ตามใจ จะต้องคิดอ่านแก้ไขต่อไป การพูดของขงเบ้งครั้งนี้แฝงน้ำเสียงน้อยใจเล่าปี่ที่ไม่เชื่อคำตน จะเห็นได้จากคำพูดที่ว่า “ซึ่งท่านมิเต็มใจที่จะทำตามถ้อยคำข้าพเจ้าก็ตามอัธยาศัยเถิด” จึงสอดคล้องกับการใช้หลักเป็นการพูดโดยใช้หลักตรงประเด็น

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักคุณภาพ หลักปริมาณ และหลักตรงประเด็นในการสนทนากับเล่าปี่ แต่การสนทนาครั้งนี้ไม่สัมฤทธิ์ผล เพราะเล่าปี่เป็นคนที่มีความกตัญญูมาก ขอมตายแทนดีกว่าที่จะให้ทรยศผู้มีพระคุณ

บทสนทนาที่ 88

ขงเบ้งจึงสั่งให้เอาตัวเบ้งเฮ็ก เบ้งฮิวเข้ามาแล้ว

ขงเบ้งหัวเราะแล้วจึงถามเบ้งเฮ็กว่า : “ท่านทำกลอุบายใช้ให้น้องเอาของมาให้เราแล้ว ยกทัพมาตี คิดว่าเราสู้ไม่เท่าหรือ เมื่อจับตัวไว้ได้จะนี้จะกลัวเกรงแล้วหรือยัง”

เบ้งเฮ็กได้ยินดังนั้นจึงว่า : “ท่านจับเราได้ทั้งนี้เพราะน้องเราเห็นแก่กิน จึงถูกยาเมาของท่าน เรายกมาจึงเสียการ แม้น้องเราไม่เห็นแก่กินที่ไหนเราจะแพ้ท่าน เรายังไม่กลัวเกรงก่อน”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะ แล้วว่า : “เราจับได้ตัวก็ปล่อยไปถึงสามหนแล้ว เป็นไร จึงยังไม่เกรงกลัวเรา”

เบ้งเฮ็กก็นิ่งนิ่งเสียไม่ตอบประการใด

ขงเบ้งจึงว่า : “จะให้เราปล่อยไปอีกเล่าหรือ”

ฝ่ายเบ้งเฮ็กได้ยินว่าจะปล่อยไปดังนั้นก็ดีใจ จึงว่า : “ถ้าปล่อยไปครั้งนี้เราจะเที่ยวไปบอก พี่น้องญาติกา ป่าวกันมาให้สู้จะรบกับท่าน ถ้าแพ้ท่านจับตัวได้ที่นี้จะเกรงกลัวท่าน”

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้นจึงว่า : “ครั้งนี้ท่านจงไปเรียนความรู้วิชาการให้มากจึงชวนกันมารบ ถ้าแพ้เราจับได้ที่นี้เราไม่ปล่อยท่านไปเลย”

แล้วสั่งให้ทหารแค้นเบ้งเฮ็ก เบ้งเฮ็กออกแล้วก็ปล่อยเสีย (น.447-448)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้ง เมื่อจับตัวเบ้งเฮ็ก ได้อีกครั้งจึงเอาตัวมาถามว่าจะยอมแก้ตน หรือยัง โดยกล่าวถึงแผนการที่เบ้งเฮ็กวางไว้ว่าให้เบ้งเฮ็กแกล้งเอาของมาให้ แล้วตัวเบ้งเฮ็กก็ยกทัพ มาตี ครั้นนี้ถูกจับได้จะเกรงกลัวหรือยัง จากคำถามเป็นคำถามแบบอ้างถึงสาระข้อมูลเดิม คือ พุดถึง อุบายของเบ้งเฮ็ก คำถามดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ**หลักปริมาณ** คือ มีการให้สาระข้อมูลในการถาม ที่เหมาะกับวัตถุประสงค์การสนทนา เบ้งเฮ็กนั้น ไม่คิดยอมแพ้อ้างว่าที่ถูกจับได้ครั้งนี้เพราะน้อง เห็นแก่กินเลยถูกมอม ตัวยังไม่คิดเกรง ขงเบ้ง จึงพุดถามว่า เราจับตัวได้ถึงสามหน ยังไม่เกรงเรา อีกหรือ เป็นการถามโดยให้สาระข้อมูลเดิมเพื่อย้ำในความพ่ายแพ้ของเบ้งเฮ็ก การยกข้อมูลเดิม จึงสอดคล้องกับ**หลักปริมาณ** ในการสนทนา คือ มีการให้สาระเท่าที่จำเป็นในการสนทนา แต่เบ้งเฮ็กนั้น ไม่ให้ความร่วมมือในการสนทนา คือไม่ตอบคำถามกลับ ขงเบ้ง จึงพุดถามขึ้นว่า

จะให้ปล่อยไปอีกหรือ เป็นการถามในสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการสนทนา จึงสอดคล้องกับ **หลักตรงประเด็น** เบ๊งเฮ็กจึงว่า ถ้าปล่อยไปครั้งนี้แล้วจะไปป่าวประกาศญาติพี่น้องมารบกับขงเบ๊ง ถ้าแพ้ครั้งนี้ถึงจะกลัว ขงเบ๊ง ได้ฟัง จึงพูดว่า “ครั้งนี้ท่านจงไปเรียนความรู้วิชาการให้มากจึงชวนกันมารบ ถ้าแพ้เราจับได้ทีนี้เราไม่ปล่อยท่านไปเลย” จากคำพูดจะเห็นว่าขงเบ๊งอย่างพูดบอกให้เบ๊งเฮ็กฟังอย่างชัดเจนว่า ให้ไปเรียนรู้วิธีการรบให้ดี เพราะถ้าถูกจับครั้งนี้จะไม่ปล่อยตัว คำพูดดังกล่าวนี้ กระชับและชัดเจน จึงสอดคล้องกับ **หลักวิธีพูด** ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ๊ง ใช้ปริมาณ และหลักวิธีพูดในการสนทนากับเบ๊งเฮ็ก แต่ไม่สัมฤทธิ์ผล เนื่องจากเบ๊งเฮ็กนั้นไม่ตอบไม่ให้ความร่วมมือในการสนทนา และขงเบ๊งเกลี้ยกล่อมเบ๊งเฮ็กไม่สำเร็จ เพราะเบ๊งเฮ็กไม่ยอมอ่อนน้อมให้ขงเบ๊ง

จากตารางสรุปจำนวนการใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนาของแต่ละคนแต่ละตัวนั้น นำมาจัดรูปแบบวิธีการใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนาได้ 5 รูปแบบ ดังนี้

ตารางแสดงรูปแบบการใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา

รูปแบบที่ 1 ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 1 กลวิธี

ตารางที่ 4 รูปแบบที่ 1 ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 1 กลวิธี

กลวิธีในการสนทนา/ ตัวละคร	กวยแอก		จิวอี้		ขงเบ๊ง	
	จำนวน ครั้งที่ใช้	จำนวนครั้งที่ สัมฤทธิ์ผล	จำนวน ครั้งที่ใช้	จำนวนครั้งที่ สัมฤทธิ์ผล	จำนวน ครั้งที่ใช้	จำนวนครั้งที่ สัมฤทธิ์ผล
คุณภาพ	2	2	-	-	2	2
ปริมาณ	-	-	1	1	16	13
ตรงประเด็น	4	4	-	-	6	4
วิธีพูด	5	5	5	5	11	10
ละเมียดการสนทนาแบบมีนัย	-	-	-	-	-	-
ละเมียดการสนทนา	-	-	2	2	1	1
รวม	11	11	8	8	36	31

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวละครทั้งสามตัว ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนาแบบ 1 กลวิธี ทั้งสามตัวละคร กุยกะ ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 1 กลวิธี จำนวน 11 ครั้ง สัมฤทธิผล ทั้ง 11 ครั้ง จิวี่ ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 1 กลวิธี จำนวน 8 ครั้ง สัมฤทธิผล ทั้ง 8 ครั้ง ขงเบ้ง ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 1 กลวิธี จำนวน 36 ครั้ง สัมฤทธิผล 31 ครั้ง

1. ตัวอย่างบทสนทนาที่ใช้รูปแบบที่ 1 ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 1 กลวิธี

บทสนทนาที่ 4

กุยกะ : “ซึ่งมหาอุปราชกระทำดังนี้ก็ควรอยู่แล้ว แต่ตัวข้าพเจ้านายทัพนายกองและราษฎรทั้งปวง ใ้ได้อยู่เย็นเป็นสุขก็เพราะบุญมหาอุปราช มหาอุปราชจะมาตัวตายเสียบัดนี้ราษฎรทั้งปวงมิได้มีที่พึ่ง ก็จะได้ความเดือดร้อน”

โจโฉ : “ท่านว่านี่ชอบอยู่แล้ว แต่ท่านจะขอเป็นคำขาดนั้นมิได้ จำเราจะทำให้เป็นตัวอย่าง” (น. 241)

จากบทสนทนาข้างต้น โจโฉคิดฆ่าตัวตาย สืบเนื่องจากตนได้เฝ้าปากไว้ว่า ถ้าทหารผู้ใดเบียดเบียนชาวบ้าน หรือเหยียบต้นข้าวแต่ต้นหนึ่ง จะตัดศีรษะนายทัพนายกองผู้นั้น แต่มีที่โจโฉจึงนั้นตกใจที่นกบินผ่านวังตื่นไปเหยียบนาข้าว โจโฉจึงคิดจะทำเป็นตัวอย่างให้ทหารดู การสนทนาของกุยกะ จะเห็นว่ากุยกะใช้ **หลักวิหิต** โดยพูดให้ชัดเจนว่า ทำเช่นนั้นถูกต้องแล้ว แต่พูดเตือนให้โจโฉรู้ถึงฐานะความสำคัญของตัวโจโฉที่มีต่อทหารและประชาราษฎร์ ว่าหากไม่มีโจโฉเป็นที่พึ่งก็จะได้รับความเดือดร้อน ดังที่ว่า “แต่ตัวข้าพเจ้านายทัพนายกองและราษฎรทั้งปวง ใ้ได้อยู่เย็นเป็นสุขก็เพราะบุญมหาอุปราช มหาอุปราชจะมาตัวตายเสียบัดนี้ราษฎรทั้งปวงมิได้มีที่พึ่ง ก็จะได้ความเดือดร้อน” ซึ่งเป็นผลให้โจโฉเห็นคล้อยตาม และรอดพ้นจากการตัดศีรษะตัวเอง เปลี่ยนมาเป็นตัดผม เพื่อให้ทหารเห็นเป็นตัวอย่างว่าแม้แต่ตน ถ้าทำผิดคำสั่งไป ก็ต้องถูกลงโทษ ซึ่งเป็นผลให้ทหารยิ่งนับถือและเกรงอาญาโจโฉมากยิ่งขึ้น

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น กุยกะใช้หลักวิหิตในการสนทนากับโจโฉ ทำให้การพูดครั้งนี้สัมฤทธิผล

บทสนทนาที่ 6

โลซกถามจิวี่ว่า : “บัดนี้โจโลคิดจะทำร้าย เราจะค้ำบัคตีหรือจะทำประการใด
ขอท่านว่าให้แจ้ง”

จิวี่จึงว่า : “อันโจโลทำการทั้งนี้ถือเอารับสั่งพระเจ้าเฮียนเต้เป็นใหญ่ ครั้นจะขัดแข็ง
อยู่แล้ว ก็เหมือนคิดคดต่อแผ่นดิน อนึ่งทหารโจโลก็มากล้นมีฝีมือเข้มแข็งนัก ฝ่ายเราก็น้อยตัว
เห็นจะสู้โจโลมิได้ ถ้าเราไปบนอบโจโลนั้นจะมีความสุข เราเห็นฉะนั้นเป็นมั่นคง เวลาพรุ่งนี้
จะเข้าไปว่าแก่ขุนกวน ให้แต่งคนออกไปค้ำบัคตามประเพณี”

โลซกได้ฟังดังนั้นก็โกรธ : “จึงว่าท่านเจรจาจะนี้ผิดนัก แลแผ่นดินเมืองกังตั้ง ได้ว่า
ราชการสืบกันมาจนถึงสามชั่วคนแล้วก็มีได้อ่อนนุ่มต่อผู้ใด ครั้งนี้ท่านจะให้ออกแก่โจโลนั้น
เห็นประการใด เมื่อขุนเซ็กจะถึงแก่ความตายนั้น ก็ได้สั่งไว้แก่ท่านให้ช่วยทำนุบำรุงขุนกวนผู้น้อง
หวังจะให้เมืองกังตั้งมั่นคงเหมือนได้อิงภูเขา เหตุไฉนเมื่อการมาถึงแล้วท่านจะสลดเสียมิได้ช่วย
ทำนุบำรุง จะพลอยตามถ้อยคำคนสอพลอดังนี้”

จิวี่จึงว่า : “เมืองกังตั้งนี้มีหัวเมืองใหญ่ขึ้นถึงหกหัวเมือง ผู้คนทั้งปวงก็มากพร้อมมูล
ถ้าเราจะลงใจให้ต่อสู้โจโลบัดนี้ ก็เหมือนหนึ่งทำให้อาณาประชาราษฎร์ได้รับความเดือดร้อนจะมี
ความครหาติเตียนแก่เราผู้เดียว เหตุฉะนั้นเราจึงให้ขุนกวนออกไปค้ำบัคโจโลหวังให้อาณาประชารา
ษฎร์มีความสุข” (น.596-597)

จากบทสนทนาข้างต้น จิวี่รู้ว่าโลซกไม่ต้องการให้ขุนกวนไปค้ำบัคแก่โจโล และรู้ว่า
ขงเบ้งที่มากับโลซกเพื่อต้องการเจรจาให้ขุนกวนเข้าร่วมรบกับเล่าปี่ จึงตอบคำถามโลซกไปตาม
ข้อมูลความจริง ที่เป็นเหตุเป็นผลว่า ถ้าขัดโจโลก็เหมือนเป็นขบถแผ่นดิน จึงจะว่ากล่าวให้ขุนกวน
ไปค้ำบัคแก่โจโล การให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นการตอบคำถามโดยใช้หลักปริมาณในการสนทนา คือ
พูดให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การตอบคำถามของ โลซก เมื่อ โลซกได้ฟังจึงโกรธเพราะไม่เห็นด้วยจึงว่า
กล่าวแก่จิวี่ไปว่า ไม่ช่วยทำนุบำรุงแผ่นดิน จิวี่จึงตอบกลับโดยอ้างถึงข้อมูลความจริงว่า
เมืองกังตั้งเป็นเมืองใหญ่ และมากด้วยผู้คน ที่จะให้ไปค้ำบัคแก่โจโลนั้นหวังให้ราษฎรมีความสุข
จากการพูดดังกล่าวของจิวี่จะเห็นว่า จิวี่ให้ข้อมูลแก่โลซกโดยหวังจะให้โลซกเข้าใจคิดว่าตนเห็น
ด้วยที่จะไปค้ำบัคแก่โจโล เพราะจิวี่รู้ว่าถ้าขุนกวนเข้ากับเล่าปี่ เล่าปี่จะได้ประโยชน์มากจากการรบ

ครั้งนี้ จึงพูดกับโลซก เพื่อหยั่งใจของเบ้งที่นั่งฟังอยู่ด้วยว่าจะว่ากล่าวประการใด จึงเป็นการละเมียดหลักปริมาณในการสนทนา เพื่อใช้ข้อมูลดังกล่าวให้โลซกเข้าใจความหมายสิ่งที่พูดผิดไป ว่ามีความคิดว่าต้องการไปค้ำับโจโฉ และเมื่อโลซกซึ่งไม่รู้ความคิดที่แท้ของจิวยี่ จึงโกรธและต่อว่าจิวยี่

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น จิวยี่ละเมียดหลักปริมาณในการสนทนากับโลซก ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 3

ฝ่ายทหารซึ่งเล่าปี่ใช้ให้ลอบไปฟังราชการเมืองกังตั๋ง ได้เนือความมาบอกเล่าปี่ว่า บัดนี้ซุนกวนยกกองทัพไปตีเมืองกังแฮ ฆ่าหองจ้อเจ้าเมืองเสียว แล้วยกกลับมาเมืองตระเตรียมทหารให้จิวยี่ยกกองทัพเรือไปตั้งอยู่ปากน้ำเองฮอ แลตัวซุนกวนนั้นคุมทหารออกตั้งป้องกันรักษาเมืองอยู่ตำบลซีสอง เล่าปี่แจ้งดังนั้นจึงให้เชิญขงเบ้งมา แล้วบอกเนือความทั้งปวงให้แจ้งทุกประการ ขงเบ้งยังไม่ทันว่าประการใด พอคนใช้มาบอกเล่าปี่ว่า เล่าเปียวเชิญให้ไปเมืองเกงจิ๋วจะปรึกษาข้อราชการด้วย

ขงเบ้งได้ฟัง ดังนั้น จึงว่าแก่เล่าปี่ว่า : “ซึ่งเล่าเปียวให้มาหาท่านไปปรึกษาราชการ เพราะเหตุว่าซุนกวนฆ่าหองจ้อเจ้าเมืองกังแฮเสียว ซึ่งท่านจะไปในนั้นข้าพเจ้าจะขอไปด้วยจะได้ช่วยคิดการทั้งปวง”

เล่าปี่จึงถามว่า : “เมื่อเราไปถึงเล่าเปียวแล้วท่านจะให้ว่าประการใด”

ขงเบ้งจึงตอบว่า : “เมื่อท่านไปถึงแล้วจงรับสารภาพโทษแก่เล่าเปียวก่อนว่า ซึ่งมีได้ยู่รับค้ำับขุนนางแทนตัวเล่าเปียวนั้นผิดอยู่แล้ว แม้เล่าเปียวจะให้ท่านยกกองทัพไปตีเมืองกังตั๋ง ท่านอย่าเพอร์รับคำ จงว่ากล่าวบิดพลิ้วว่า จะขอลกลับมาจัดแจงการเมืองซินเอี้ยก่อน” (น.534)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปี่ปรึกษาขงเบ้งว่า เล่าเปียวให้คนไปปรึกษาข้อราชการเกี่ยวกับทัพซุนกวนที่ยกมา ขงเบ้ง จึงให้คำแนะนำโดยให้ข้อเสนอแนะไปว่า ให้เล่าปี่กล่าวขอโทษเล่าเปียวในความคิดที่ไม่ได้ยู่รับค้ำับขุนนางแทนเล่าเปียว และถ้าเล่าเปียวให้ยกกองทัพไปตีกังตั๋ง

ก็ยอมรับค่า เพราะขงเบ้งต้องการให้เล่าปีผู้กมิตร์กับขุนกวนไว้ จากการพูดดังกล่าวจึงเป็นการสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณ คือ พูดให้คำแนะนำโดยให้ข้อมูลที่สอดคล้อง และเหมาะสมกับการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักปริมาณในการสนทนากับเล่าปี ทำให้การให้คำแนะนำสัมฤทธิ์ผล

รูปแบบที่ 2 ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 2 กลวิธี

ตารางที่ 5 รูปแบบที่ 2 ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 2 กลวิธี

กลวิธีในการสนทนา/ ตัวละคร	กวยแก		จิวอี้		ขงเบ้ง	
	จำนวน ครั้งที่ใช้	จำนวนครั้งที่ สัมฤทธิ์ผล	จำนวน ครั้งที่ใช้	จำนวนครั้งที่ สัมฤทธิ์ผล	จำนวน ครั้งที่ใช้	จำนวนครั้งที่ สัมฤทธิ์ผล
คุณภาพและปริมาณ	-	-	-	-	1	1
คุณภาพและตรงประเด็น	-	-	-	-	1	0
คุณภาพและวิธีพูด	-	-	-	-	1	1
คุณภาพและละเมิดการสนทนา แบบมีนัย	-	-	-	-	1	1
คุณภาพและละเมิดการสนทนา	-	-	-	-	2	2
ปริมาณและตรงประเด็น	2	2	3	2	10	9
ปริมาณและวิธีพูด	1	1	2	2	14	13
ปริมาณและละเมิดการสนทนา แบบมีนัย	-	-	1	1	-	-
ปริมาณและละเมิดการสนทนา	-	-	-	-	2	2
ตรงประเด็นและวิธีพูด	2	2	2	2	10	10
ตรงประเด็นและละเมิดการสนทนา แบบมีนัย	-	-	-	-	-	-
ตรงประเด็นและละเมิดการสนทนา	-	-	2	2	1	1
วิธีพูดและละเมิดการสนทนา แบบมีนัย	-	-	-	-	4	3
วิธีพูดและละเมิดการสนทนา	-	-	1	1	2	2
ละเมิดการสนทนาแบบมีนัยและ ละเมิดการสนทนา	-	-	-	-	-	-
รวม	5	5	11	10	49	45

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวละครทั้งสามตัว ใช้หลักความร่วมมือในการสนทนาแบบ 2 กลวิธี ทั้งสามตัวละคร กุยกะ ใช้หลักการสนทนา 2 กลวิธี จำนวน 5 ครั้ง สัมฤทธิผล ทั้ง 5 ครั้ง จิวอี้ ใช้หลักการสนทนา 2 กลวิธี จำนวน 11 ครั้ง สัมฤทธิผล 10 ครั้ง ขงเบ้ง ใช้หลักการสนทนา 2 กลวิธี จำนวน 49 ครั้ง สัมฤทธิผล 45 ครั้ง

ตัวอย่างบทสนทนาที่ใช้รูปแบบที่ 2 ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 2 กลวิธี

บทสนทนาที่ 5

โจโฉ : “เหตุใดท่านจึงมาต่อภายหลังขุนนางทั้งปวง”

กุยกะ : “ข้าอยู่เพราะทหารอ้วนเสี้ยวถือหนังสือมาให้ จึงเอาหนังสือให้โจโฉดู แล้วบอกว่า บัดนี้อ้วนเสี้ยวจะขอยกกองทัพไปตีกองซุนจ้าน ณ เมืองปักเป๋ง จะขอทหารแลเสบียงท่าน ในหนังสือนั้นว่ากล่าวหยาบช้า ถ้ามิให้ทหารแลเสบียงก็จะยกมาตีเมืองสุโต” (น.246)

จากบทสนทนาดังกล่าว โจโฉเห็นว่ากุยกะมาประชุมช้า จึงถามถึงสาเหตุ กุยกะ ให้ความร่วมมือในการสนทนาโดยตอบกลับไปว่า “ข้าอยู่เพราะทหารอ้วนเสี้ยวถือหนังสือมาให้” จากคำตอบจะเห็นว่า กุยกะชี้แจงเหตุผลอย่างตรงไปตรงมา และตอบในสิ่งที่สอดคล้องกับคำถาม จึงเป็นการใช้หลักหลักตรงประเด็นในการตอบ

และเมื่อนำหนังสือให้โจโฉดู กุยกะใช้หลักปริมาณ อธิบายข้อความในหนังสือ ให้โจโฉ รู้ว่าอ้วนเสี้ยวมาขอทหารและเสบียง หากไม่ให้จะยกมาตีสุโต และกล่าวประณามการกระทำครั้งนี้ ของอ้วนเสี้ยวว่าหยาบช้า การพูดดังกล่าวของกุยกะ จึงทำให้เกิดประเด็นการสนทนาต่อไป

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น กุยกะใช้หลักตรงประเด็น และหลักปริมาณในการสนทนา กับโจโฉ ทำให้การพูดสัมฤทธิผล

บทสนทนาที่ 7

ครั้นเวลาเช้า ชุนกวนออกกว่าราชการ ชุนนางฝ่ายทหารพลเรือนอยู่พร้อมกัน จิวอี้เข้าไป คำนับแล้วทั้งสองจึงปรึกษาความเห็น ว่า คิดอย่างไร ชุนกวนจึงแจ้งแก่จิวอี้ไปว่า มีสองความคิด คือ ให้คำนับแก่โจโจ และสู้รบกับโจโจ จิวอี้จึงไล่ถามทหารว่ามีความคิดเห็นอย่างไร ดังบทสนทนาที่ว่า

จิวอี้จึงถามเตียวเจียวว่า : “ซึ่งท่านจะให้ไปคำนับนั้นเห็นเป็นประการใดจงว่าให้แจ้งก่อน”

เตียวเจียวจึงว่า : “ข้าพเจ้าเห็นว่าโจโจมาปราบปรามบ้านเมืองทั้งนี้ ด้วยถือรับสั่งพระเจ้าเหี้ยนเต้เป็นข้อใหญ่หนึ่งโจโจก็ได้เมืองเกงจิ๋วของสุ่มผู้คนไว้เป็นอันมาก เห็นมีกำลังใหญ่หลวงนัก จะสู้มิได้ จึงจะให้ไปคำนับตามประเพณีก่อน ภายหลังจึงคิดอ่านผ่อนผันไปตามควร”

จิวอี้จึงว่า : “ท่านทั้งปวงมาชวนกันปรึกษาเห็นชอบพร้อมกันจะนี้แต่ล้วนเป็นคนที่ไม่เอาการ และเมืองกังตั้งนั้นมีเจ้าเมืองสืบกันมาถึงสามชั่วคนแล้วมิได้ไปคำนับแก่ผู้ใด เหตุไฉนครั้งนี้ท่านจึงมาปรึกษาจะให้ละประเพณีเสียเพื่อประโยชน์อันใด”

ชุนกวนจึงว่า : “เมื่อคนทั้งปวงปรึกษาจะนี้ท่านไม่เห็นด้วยนั้นจะให้ทำประการใดเล่า”

จิวอี้จึงว่า : “อันโจโจนี้เป็นที่มหาอุปราชนั้น คือเป็นศัตรูแผ่นดินของพระเจ้าเหี้ยนเต้อีก และตัวท่านก็มีปัญญาความคิดตั้งอยู่ในสัจย์สุจริต และจะไปอ่อนน้อมแก่โจโจอันเป็นคนมิได้ตั้งอยู่ในความสัตย์นั้นจะควรหรือ อนึ่งเมืองกังตั้งก็บริบูรณ์ด้วยข้าวปลาอาหาร ทั้งผู้คนก็รักพร้อมชอบแต่จะคิดกำจัดศัตรูแผ่นดินเสียอีก อนึ่ง โจโจยกกองทัพมาครั้งนี้ก็นานแล้ว ฝ่ายมาทั้งและหันชูยนั้นก็เป็นอริเห็นจะระวังหลังอยู่ ประการหนึ่งทหารโจโจก็เป็นชาวดอนไม่สันตัดในทางเรือถึงจะยกมารบพุ่งก็หาถนัดไม่ แล้วก็ป็นฤดูแล้ง หญ้าและฟางทั้งปวงก็เห็นไม่พอปากม้าที่จะกิน อันทหารทั้งปวงเล่าก็เป็นชาวป่า จะกินอยู่คิดสำแดงก็จะป่วยไข้เป็นอันมาก กำลังก็จะน้อยลงทุกทีถึงจะทำการขับเคี่ยวไปก็เสียเปรียบเราอยู่ อันการศึกครั้งนี้ข้าพเจ้ามิได้วิตกเลย จะขออาสาท่านยกไปตั้งอยู่ปากอ่าวเมืองกังแฮกำจัดเสียให้ได้”

ชุนกวนได้ฟังดังนั้นก็ยินดีจึงว่า : “ซึ่งท่านจะคิดสู้โจโจนั้นก็เหมือนน้ำใจของข้า” (น.601)

จากบทสนทนาข้างต้น จิวี่นั้นมีความคิดจะรบกับ โจโจแล้ว จึงถามเตียวเจียวถึงเหตุผล จะให้ไปค้ำบแกโจโจ เมื่อได้ฟังเตียวเจียวพูด จึงตอบกลับเตียวเจียวไปว่า เมืองกังตั๋งนั้นไม่ค้ำบ แก่ผู้ใด คนที่คิดเช่นนี้เป็นคน ไม่เอาการ คำพูดของจิวี่ที่กล่าวออกมานั้น เป็นคำพูดที่แสดง ความคิดเห็นตนอย่างตรงไปตรงมา จึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็นในการสนทนา

ซุนกวนได้ฟัง จึงถามว่า เมื่อจิวี่ไม่เห็นด้วยกับความคิดดังกล่าว แล้วจิวี่คิดอย่างไร จิวี่ จึงตอบกลับซุนกวน ด้วยการพูดให้ขมกลอย่างเห็นเหตุเป็นผลว่า โจโจเป็นกบฏแผ่นดินไม่ควรไป ค้ำบ และเมืองกังตั๋งเป็นเมืองที่ริบรณด้วยกำลังทหาร และเสบียง ส่วนทหาร โจโจนั้นไม่ชำนาญ การรบทางเรือ เห็นจะเสียเปรียบอยู่ และขออาสาซุนกวน ไปอยู่เมืองกังแฮเพื่อทำการรบกับ โจโจ จากการพูดดังกล่าวเป็นการพูดอธิบายอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ถึงข้อได้เปรียบของเมืองกังตั๋งถ้าจะ รบกับโจโจ ทำให้ซุนกวนเกิดความเข้าใจ จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูดในการสนทนา ทำให้ ซุนกวนเกิดความพอใจเพราะตรงกับความคิดตน จึงมอบกระบี่อาญาสิทธิ์ไว้แก่จิวี่

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น จิวี่ใช้หลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูด ในการสนทนากับ เตียวเจียวและซุนกวน ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 10

ฝ่ายเล่าปี่จึงถามขงเบ้งว่า : “อัน โจโจยกมาครั้งนี้เราจะคิดกลอุบายแก้ไขประการใด”

ขงเบ้งจึงว่า : “อันเราจะตั้งรับกองทัพโจโจในเมืองอ้วนเซียนนี้ได้ จำจะทิ้งเมืองอ้วนเซียน แล้วไปตั้งเอาเมืองชงหยงเป็นที่มั่นจึงจะได้”

เล่าปี่จึงว่า : “ซึ่งจะทิ้งเมืองอ้วนเซียนแล้วไปอยู่เมืองชงหยงนั้นก็ชอบอยู่ แต่ทว่าเราก็มี ความวิตกด้วยอาณาประชาราษฎรทั้งปวง เสียแรงเขาติดตามมาด้วย และทิ้งเขาเสีย หนีไปเอา แต่ตัวรอดนั้นก็เอ็นดูแก่เขานัก”

ขงเบ้งจึงว่า : “ถ้าดังนั้นจงให้คนไปประกาศว่า บัดนี้โจโจยกมาจะทำอันตรายแก่เรา เราเห็นเหลือกำลังนัก จะตั้งรับอยู่ที่นี้ไม่ได้ เราจะผ่อนผันไปอยู่เมืองชงหยง ถ้าผู้ใดจะไปกับเรา ก็ไป ถ้าสมัครอยู่มิไปก็ตามอรรถาัยเถิด” (น.558)

จากบทสนทนาข้างต้น เล่าปีได้ปรึกษาขงเบ้งว่า โจโฉยกทัพมาครั้งนี้คิดป้องกันประการใด ขงเบ้งจึงตอบเล่าปีไป โดยให้ความเห็นว่า จะตั้งรับทัพโจโฉที่เมืองฮ้วนเซียไม่ได้เพราะเป็นเมืองเล็ก เสบียงน้อย จำเป็นต้องย้ายไปตั้งรับที่เมืองชงหยง จากการพูดดังกล่าวเป็นการพูดให้ข้อมูลที่จำเป็น ในการสนทนา เมื่อเล่าปีถามว่าจะทำอย่างไร จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา

เล่าปีได้ฟังคำแนะนำจากขงเบ้ง ก็คิดกังวลเป็นห่วงประชาราษฎร ขงเบ้งจึงใช้หลักวิธีพูด ให้คำแนะนำแก่ขงเบ้งอย่างเป็นขั้นเป็นตอนว่า ให้ไปประกาศแก่ราษฎรว่า หากอยู่ที่นี้ไม่อาจ ดำเนินทานกำลังโจโฉได้ จะพ้อนผันไปเมืองชงหยง ใครที่ต้องการติดตามเล่าปีไปก็ให้ไปด้วยกัน หากใครไม่สมัครใจไปก็ตามใจเถิด เป็นผลให้เล่าปีทำตามคำแนะนำดังกล่าว

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักปริมาณ และหลักวิธีพูด ในการสนทนากับ เล่าปี ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

รูปแบบที่ 3 ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 3 กลวิธี

ตารางที่ 6 รูปแบบที่ 3 ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 3 กลวิธี

กลวิธีในการสนทนา/ ตัวละคร	กวยแก		จิวอี้		ขงเบ้ง	
	จำนวน ครั้งที่ใช้	จำนวนครั้งที่ สัมฤทธิ์ผล	จำนวน ครั้งที่ใช้	จำนวนครั้งที่ สัมฤทธิ์ผล	จำนวน ครั้งที่ใช้	จำนวนครั้งที่ สัมฤทธิ์ผล
คุณภาพและปริมาณ						
และตรงประเด็น	1	1	1	1	4	3
คุณภาพปริมาณและวิธีพูด	-	-	-	-	3	3
คุณภาพ ปริมาณและ						
ละเมิดการสนทนา	-	-	1	1	-	-
คุณภาพ วิธีพูดและละเมิด						
การสนทนาแบบมีนัย	-	-	-	-	2	2
ปริมาณ ตรงประเด็นและวิธีพูด	1	1	5	5	11	11
ปริมาณ ตรงประเด็นและละเมิด						
การสนทนา	-	-	-	-	3	3
ตรงประเด็น วิธีพูด และละเมิด						
การสนทนา	-	-	-	-	2	2
รวม	2	2	7	7	25	24

จากตารางที่ 6 พบว่า ตัวละครทั้งสามตัว ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนาแบบ 3 กลวิธี ทั้งสามตัวละคร กุยกะ ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 3 กลวิธี จำนวน 2 ครั้ง สัมฤทธิ์ผล ทั้ง 2 ครั้ง จิวอี้ ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 3 กลวิธี จำนวน 7 ครั้ง สัมฤทธิ์ผล 7 ครั้ง ขงเบ้ง ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 3 กลวิธี จำนวน 25 ครั้ง สัมฤทธิ์ผล 24 ครั้ง

ตัวอย่างบทสนทนาที่ใช้รูปแบบที่ 3 ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 3 กลวิธี

บทสนทนาที่ 17

ในขณะนั้น โจโฉปราบปรามไพร่พลบ้านเมืองให้อยู่เป็นปรกติแล้ว จึงปรึกษากับทหาร ทั้งปวงว่า เราจะยกกองทัพไปตีเอาหัวเมืองฝ่ายตะวันตกซึ่งขึ้นแก่เมืองกิ่ว ทั้งจะได้ตัวอ้วนสี อ้วนซงด้วย จึงจะสิ้นเสี้ยนหนาม

โจหองกับทหารรองจึงห้ามว่า : “อ้วนสี อ้วนซงนั้นเห็นจะไม่เข้าอาศัยอยู่ในเมืองได้ จะพากันซุ่มซ่อนอยู่ในป่า ถึงมาครว่า จะมีทหารอยู่ด้วยก็น้อย อันหัวเมืองตะวันตกนั้นเป็น แต่หัวเมืองเล็กน้อยแล้วทางก็ไกล ซึ่งจะยกกองทัพไปตีนั้นเห็นไม่ควร เกลือกเล่าเปียวกับเล่าปี่รู้ ก็จะไปตีเมืองสุโต เห็นท่านจะขึ้นไปช่วยไม่ทัน ขอให้ท่านยกกองทัพกลับไปรักษาเมืองสุโต ไว้ดีกว่า”

กุยกะ : “ซึ่งโจหองว่านี้ไม่ชอบ อันหัวเมืองฝ่ายตะวันตก เมื่ออ้วนสีอ้วนซงอยู่นั้นก็ทำนุบำรุง เป็นปรกติอยู่ การศึกก็ไม่มาถึง เห็นจะมีใจประมาทอยู่ บัดนี้อ้วนสี อ้วนซงก็ไปอาศัยอยู่ด้วย จำเรา จะยกกองทัพไปปราบปรามให้สิ้นทีเดียวนั้น อันเล่าเปียวนั้นเป็นแต่คนช่างพูด จะคิดการสิ่งใด ก็ไม่ตลอด บัดนี้ได้เล่าปี่มาไว้ ครั้นจะทำนุบำรุงให้ถึงขนาด เล่าเปียวก็ไม่ไว้ใจเล่าปี่ อันเล่าปี่ก็เห็น จะไม่เป็นใจสุจริตต่อเล่าเปียว การทั้งปวงซึ่งคิดกันนั้นก็แก่งแย่งกันอยู่ ไม่ควรที่จะเกรงเล่าเปียว กับเล่าปี่ ขอให้ท่านยกไปปราบปรามหัวเมืองฝ่ายตะวันตกเสียให้ราบก่อนจึงจะควร” (น. 470-471)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อโจโฉ ตีเมืองกิ่วได้แล้ว แต่ไม่สามารถจับตัวอ้วนสี และอ้วนซง ได้ จึงต้องการยกไปตีเมืองขึ้นของกิ่วที่มีอ้วนสี และอ้วนซงไปอาศัยอยู่ โจหอง จึงร้องห้ามด้วย เกรงว่า เล่าเปียวจะยกมาตีสุโต ถ้าโจโฉยกทัพออกรบ

เมื่อกุยกะ ได้ฟังดังนั้น จึงพูดขึ้นอย่างตรงไปตรงมาถึงความคิดของโจหงว่า “ซึ่งโจหงว่านี่ไม่ชอบ” การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้หลักตรงประเด็น คือ พูดถึงสิ่งที่ประเด็นในการสนทนาอย่างตรงไปตรงมา

จากนั้นกุยกะจึงกล่าวถึงความคิดของตนที่ไม่เห็นด้วยว่า “อันหัวเมืองฝ่ายตะวันตกเมื่ออ้วนเสี้ยวอยู่นั้นก็ทำนุบำรุงเป็นปรกติอยู่ การศึกก็ไม่มีถึง เห็นจะมีใจประมาทอยู่ บัดนี้อ้วนฮี อ้วนซงก็ไปอาศัยอยู่ด้วย จำเราจะยกกองทัพไปปราบปรามให้สิ้นทีเดียว” จากการพูดดังกล่าว จะเห็นว่า กุยกะพูดอธิบายเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับความคิดโจหง โดยให้ข้อมูลที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ฟังในวงสนทนาได้เห็นถึงเหตุผลที่ตนคัดค้านว่า ควรยกทัพไปกำจัดอ้วนฮี และอ้วนซง ซึ่งสอดคล้องกับ**หลักปริมาณ** คือ มีการให้ข้อมูล เหตุผลที่เหมาะสมในการคัดค้าน

จากนั้น จึงพูดถึงลักษณะนิสัยของเล่าเปียว ที่ตนรู้ว่า “อันเล่าเปียวนั้นเป็นแต่คนช่างพูด จะคิดการสิ่งใดก็ไม่ตลอด บัดนี้ได้เล่าเปียวมาไว้ ครั้นจะทำนุบำรุงให้ถึงขนาด เล่าเปียวก็ไม่ไว้ใจเล่าเปียวอันเล่าเปียวก็เห็นจะไม่เป็นใจสุจริตต่อเล่าเปียว การทั้งปวงซึ่งคิดกันนั้นก็แก่งแย่งกันอยู่ ไม่ควรที่จะเกรงเล่าเปียวกับเล่าเปียว” ซึ่งการพูดดังกล่าวจะสอดคล้องกับ**หลักคุณภาพ** คือ พูดในสิ่งที่กุยกะรู้จริงถึงนิสัยที่เด่นชัดของเล่าเปียว

และสรุปความคิดเห็นของตนว่า “ขอให้ท่านยกไปปราบปรามหัวเมืองฝ่ายตะวันตกเสียให้ราบก่อนจึงจะควร” จากการพูดดังกล่าวเป็นการพูดอย่างตรงไปตรงมา เพื่อสรุปความคิดเห็นของตน ซึ่งสอดคล้องกับ**หลักตรงประเด็น** และจากการพูดดังกล่าวเป็นผลให้โจโจเห็นด้วยกับความคิดของกุยกะ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น กุยกะใช้หลักปริมาณ หลักคุณภาพ และหลักตรงประเด็น ในการสนทนากับโจหง และ โจโจ ทำให้การพูดสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 5

เทียบเท่ากับอันต้ง อุยกายฝ่ายทหารทั้งปวงนั้นจึงเข้าไปหาจิวยี่ค้ำน้ำบ้วนบอกว่า

เทียบเท่ากับอันต้ง : “บัดนี้ท่านรู้หรือไม่ อันเมืองกังตั๋งนี่จะเป็นของผู้อื่นแล้ว”

จิวอี้จึงตอบว่า : “เราหาไม่รู้ไม่”

เทียเถาจึงบอกว่า : “ข้าพเจ้าทั้งปวงนี้เป็นข้าเก่าของบิดาขุนกวน มีความรักดีสุดสำหรับติดตามมา ผู้กระทำการรบพุ่งร้อยครั้งมิได้คิดแก่ชีวิต จนมาได้ตั้งตัวอยู่ ณ เมืองกังตั้ง และบัดนี้ นายเราเชื่อถ้อยคำที่ปรึกษาทั้งปวง จะเอาเมืองไปยกให้แก่โจโฉ หากความอายุมิได้ ข้าพเจ้าทั้งนี้อดสูแก่ใจนักไม่เห็นด้วย ตัวท่านมาแล้ว ขอได้ว่ากล่าวแก่ขุนกวนอย่าให้กระทำตามถ้อยคำคนเหล่านั้น จงแข็งเมืองไว้ ถึงมาตรว่าโจโฉยกมา ข้าพเจ้าทั้งปวงจะเอาชีวิตเป็นหัวหน้าสู้รบไปกว่าจะตาย”

จิวอี้จึงถามว่า : “ท่านทั้งปวงนี้เห็นพร้อมด้วยกันแล้วหรือ”

อุยกายไต้ยินคังนั้นก็ลุกขึ้นเอามือชกศีรษะแล้วว่า : “ถึงหัวจะขาดออกก็มีขนอบน้อมโจโฉเลย ทหารทั้งปวงก็ร้องขึ้นพร้อมกันว่า ข้าพเจ้าทั้งปวงก็เป็นใจเดียวกันสิ้น”

จิวอี้จึงว่า : “ท่านทั้งปวงเห็นพร้อมกันดังนั้นเราก็ก็นำด้วย แต่เวลานี้ท่านกลับไปก่อนเถิด พรุ่งนี้เราจะเข้าไปหาขุนกวน จึงจะว่าให้ตกลงกัน”(น.596)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อเทียเถา ฮันตั้งทราบว่จิวอี้กลับมาจึงเข้าไปพบเพื่อจะให้จิวอี้ให้คำแนะนำแก่ขุนกวนว่า มิให้ค้ำบแก่โจโฉ จึงถามจิวอี้ว่ารู้หรือไม่ว่าเมืองกังตั้งจะเป็นของผู้อื่นแล้ว จิวอี้จึงตอบกลับไปโดยละเมียดหลักคุณภาพในการสนทนา คือ ไม่ตอบตามความจริงว่าตนรู้ข่าวโจโฉยกทัพมา เพื่อให้คู่สนทนาเข้าใจผิด และเล่าความต่างๆ ให้จิวอี้ฟัง เพื่อต้องการดูความคิดของเทียเถา ฮันตั้ง จากนั้นจึงถามกลับโดยตรงไปตรงมาว่า ท่านทั้งปวงเห็นพร้อมกันถึงความคิดที่จะให้สู้กับโจโฉแล้วหรือ จึงสอดคล้องกับหลักตรงประเด็นในการสนทนา

จากนั้นจิวอี้ได้พูดให้เทียเถา ฮันตั้ง เข้าใจว่าจิวอี้เห็นด้วยกับความคิดดังกล่าว แต่ขอทุกคนกลับไปก่อนพรุ่งนี้จึงคุยกันกับขุนกวน การตอบคำถามดังกล่าวเป็นการละเมียดหลักวิธีพูดในการสนทนา คือ ใช้การพูดให้ผู้ฟังเข้าใจผิดว่าตนมีความคิดเดียวกัน แต่ความจริงจิวอี้ยังไม่ได้ตัดสินใจ แต่ต้องการฟังข้อมูลต่างๆก่อน

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น จิวอี้ใช้การละเมิดหลักคุณภาพ หลักตรงประเด็น และละเมิดหลักวิธีพูด ในการสนทนากับเทียเถา อันต้ง อุกาย ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 8

ขงเบ้งจึงว่าแก่เล่าปี่ว่า : “ท่านมีชัยแก่เฮหัวตุ้นครั้งนี้ ท่านอย่าเพ่อยินดีก่อน เห็นว่าโจโฉ จะยกกองทัพมาตอบแทนแก่แก่นท่านเป็นมั่นคง”

เล่าปี่จึงถามว่า : “ถ้าจะนั้นท่านจะคิดอ่านประการใดเล่า”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งข้าพเจ้าจะคิดอ่านต่อสู่โจโฉนั้นพอจะได้อยู่ ต่อมาเห็นว่าเมืองซินเอี๋ยนี้ คับแคบนัก จะคิดอ่านผ่อนปรนยาก บัดนี้เล่าเปียวป่วยหนักอยู่ แต่ก่อนก็ได้อนุญาตว่าจะให้เมือง เก่งจิ๋วแก่ท่าน ครั้งนี้ก็ได้ท้วงที่อยู่แล้ว แม้ท่านยกไปเมืองเก่งจิ๋ว ถึงมาตรว่าโจโฉจะยกกองทัพมา ก็จะคิดอ่านผ่อนผันทำการรบพุ่งได้ถนัด เพราะเมืองเก่งจิ๋วกว้างขวางเป็นเมืองใหญ่”

เล่าปี่จึงว่า : “ท่านว่าดังนี้ก็ชอบอยู่ แต่ที่ว่าเล่าเปียวมีคุณแก่เรามาแต่ก่อนเป็นอันมาก ครั้นจะยกไปบัดนี้ก็เหมือนไปชิงเมืองท่านอยู่”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งข้าพเจ้าว่านี้ไซ้จะ让您ทำร้ายแก่เล่าเปียวนั้นหาไม่ อันเมืองเก่งจิ๋วนี้ ก็ได้แก่ท่านเป็นมั่นคงอยู่ แม้มียกไปตามคำข้าพเจ้า นานไปจะมีอันตราย เมื่อมีเหตุขึ้นแล้ว ท่านจึงจะรู้จักสำนึก”

เล่าปี่จึงว่า : “ถึงมาตรว่าจะมีอันตรายประการใดก็ดี ตัวเราก็จะสู้ตาย ซึ่งจะทรยศต่อผู้มีคุณนั้นเราทำได้”

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งท่านมีเต็มใจที่จะทำตามถ้อยคำข้าพเจ้าก็ตามอัธยาศัยเถิด จึงจะคิดอ่านผ่อนผันต่อไป” (น. 546)

จากบทสนทนาข้างต้น เมื่อเล่าปีรบชนะ โจ โจ ขงเบ้ง จึงพูดแก่เล่าปีว่าอย่าเพิ่งดีใจที่ชนะ โจโจได้ โจโจต้องยกทัพมาแก้แค้นแน่นอน เป็นการพูดเตือนในสิ่งที่เป็นความจริง และมีหลักฐานเพียงพอ จึงสอดคล้องกับ**หลักคุณภาพ** เล่าปีได้ฟังดังนั้นจึงถามกลับไปว่า ขงเบ้งคิดแก้ไขอย่างไร

ขงเบ้งจึงตอบกลับไปโดยอ้างข้อมูลที่ว่า เมืองซินเอี้ยที่เล่าปีตั้งรับอยู่นี้คับแคบ ถ้าจะสู้กับโจโจต้องยกไปตั้งรับที่เมืองเกงจิว เพราะเป็นเมืองใหญ่ เป็นการพูดโดยให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ**

เล่าปีได้ฟัง จึงตอบกลับไปว่า เห็นด้วยกับความคิดขงเบ้ง แต่ถ้าคนทำดังนั้นเหมือนเป็นการไปชิงเอาเมืองกับเล่าเปียวซึ่งมีบุญคุณกับตน

ขงเบ้งจึงใช้การพูดอธิบายแก่เล่าปีว่า ยกทัพไปครั้งนี้ไม่ได้ให้คิดทำร้ายเล่าเปียว ในภายหน้าเล่าปีก็จะได้เมือง เกงจิวอยู่ การอธิบายดังกล่าวเป็นการให้ข้อมูลแก่เล่าปี จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ**ในการสนทนา จากนั้นขงเบ้ง จึงว่าแก่เล่าปีว่า หากไม่ทำตามคำแนะนำของตน เมื่อเกิดความเดือดร้อนเล่าปีจะารู้สำนึกถึงคำของตน การพูดดังกล่าวขงเบ้งพูดโดยแฝงน้ำเสียงประชดเล่าปีอย่างตรงไปตรงมา หวังให้เล่าปีได้คิด การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น**ในการสนทนา

เมื่อเล่าปีได้ฟัง ก็ตอบกลับขงเบ้งโดยยืนยันในความคิดตนว่า ถึงแม้หากเกิดอันตรายก็จะสู้ตาย แต่จะให้ทรยศกับผู้มีบุญคุณนั้นตนทำไม่ได้

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้น จึงตอบกลับไปยังตรงไปตรงมาว่า หากเล่าปีไม่ทำตามคำแนะนำของตนก็ตามใจ จะต้องคิดอ่านแก้ไขต่อไป การพูดของขงเบ้งครั้งนี้แฝงน้ำเสียงน้อยใจเล่าปีที่ไม่เชื่อคำตน จะเห็นได้จากคำพูดที่ว่า “ซึ่งท่านมิเต็มใจที่จะทำตามถ้อยคำข้าพเจ้าก็ตามอัธยาศัยเถิด” จึงสอดคล้องกับการใช้**หลัก**เป็นการพูดโดยใช้**หลักตรงประเด็น**

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้**หลักคุณภาพ** **หลักปริมาณ** และ**หลักตรงประเด็น** ในการสนทนากับเล่าปี แต่การสนทนาดังนี้ ไม่สัมฤทธิ์ผล เพราะเล่าปีเป็นคนที่มีความกตัญญูมาก ขอมตายแทนดีกว่าที่จะให้ทรยศผู้มีพระคุณ

รูปแบบที่ 4 ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 4 กลวิธี

ตารางที่ 7 รูปแบบที่ 4 ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 4 กลวิธี

กลวิธีในการสนทนา/ ตัวละคร	กวยแก		จิวอี้		ขงเบ้ง	
	จำนวน ครั้งที่ใช้	จำนวนครั้งที่ สัมฤทธิ์ผล	จำนวน ครั้งที่ใช้	จำนวนครั้งที่ สัมฤทธิ์ผล	จำนวน ครั้งที่ใช้	จำนวนครั้งที่ สัมฤทธิ์ผล
คุณภาพ ปริมาณตรงประเด็นและ วิธีพูด	-	-	-	-	4	4
คุณภาพ ปริมาณวิธีพูดและละเมียด การสนทนาแบบมีนัย	-	-	-	-	1	1
คุณภาพ ปริมาณ วิธีพูดและละเมียด การสนทนา	-	-	-	-	1	1
คุณภาพ ปริมาณ ตรงประเด็นและ ละเมียดการสนทนาแบบมีนัย	-	-	-	-	1	1
คุณภาพ ปริมาณ ตรงประเด็นและ ละเมียดการสนทนา	-	-	-	-	1	1
คุณภาพ วิธีพูด ละเมียดการสนทนา แบบมีนัยและละเมียดการสนทนา	-	-	-	-	2	2
ปริมาณ ตรงประเด็น ละเมียด การสนทนาแบบมีนัยและละเมียด การสนทนา	-	-	1	1	-	-
รวม	-	-	1	1	10	10

จากตารางที่ 7 พบว่า ตัวละครที่ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนาแบบ 4 กลวิธี คือ จิวอี้ และขงเบ้ง จิวอี้ ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 4 กลวิธี จำนวน 1 ครั้ง สัมฤทธิ์ผล 1 ครั้ง ขงเบ้ง ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 4 กลวิธี จำนวน 10 ครั้ง สัมฤทธิ์ผล 10 ครั้ง

ตัวอย่างบทสนทนาที่ใช้รูปแบบที่ 4 ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 4 กลวิธี

บทสนทนาที่ 5

ขงเบ้งเดินมาเห็นเล่าปี่นั่งถักขนจามรีก็โกรธจึงว่า : “การซึ่งจะป้องกันรักษาตัวเหตุใดจึงไม่คิด ท่านมานั่งถักขนจามรีเล่นอยู่ละนี้ไม่ควร”

เล่าปี่ได้ฟังดังนั้น จึงวางหมวกนั้นเสียคำนับขงเบ้งแล้วว่า : “เราไม่สบายใจจึงเอาขนจามรีถักหมวกเล่นหวังจะให้คลายความทุกข์”

ขงเบ้งจึงว่า : “ทุกวันนี้ทหารเรามีประมาณหมื่นเศษ แลท่านนั่งเสียไม่คิดอ่านป้องกันรักษาตัวละนี้ แม้โจโฉยกมาท่านจะคิดอ่านประการใด”

เล่าปี่จึงว่า : “ทุกวันนี้เราก็คิดวิตกอยู่ ถ้าท่านจะให้คิดอ่านป้องกันประการใดก็จงช่วยแนะนำให้เกิด”

ขงเบ้งจึงว่า : “บัดนี้ทหารเราก็น้อยนัก ให้ท่านเร่งคิดอ่านเกลี้ยกล่อมทหารให้มากขึ้นอีก แม้กองทัพโจโฉยกมาข้าพเจ้าจะรับจัดแจงสู้รบมิให้เสียที” (น.541)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งถามเล่าปี่จากสิ่งเห็นว่าทำไมไม่คิดการป้องกันตัว จากการถามดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการใช้**หลักคุณภาพ** และกล่าวอย่างตรงไปตรงมาต่อไปว่า ท่านมานั่งถักขนจามรีเล่นอยู่ละนี้ไม่ควร การพูดเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับการสนทนา นั้นๆ จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักตรงประเด็น**

เล่าปี่ ได้ฟังดังนั้นจึงให้ความร่วมมือในการสนทนาตอบกลับไปว่า ตนไม่สบายใจ ถักขนจามรีเล่นหวังจะคลายทุกข์

ขงเบ้งได้ฟังดังนั้น จึงพูดกลับโดย**ละเมิดหลักคุณภาพแบบมีนัย** คือ พูดในสิ่งที่เป็นความจริงว่าเล่าปี่ไม่คิดทำการป้องกันรักษาตัว หากโจโฉยกทัพมาจะคิดอ่านประการใด คำถามดังกล่าวแฝงความหมายประชดประชัน ให้เล่าปี่ควรสำนึกในหน้าที่ของตน

เล่าปีได้ฟัง จึงตอบกลับไปว่า ตนก็วิตกอยู่ และขอคำแนะนำจากขงเบ้ง ขงเบ้ง จึงใช้หลักปริมาณ คือพูดให้ข้อมูลที่เป็นการแนะนำเล่าปีไปว่าให้เล่าปี หากองกำลังทหารเพิ่มเติม และหากโจโฉยกมาตนจะจัดการรบไม่ให้เสียที่โจโฉ

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักคุณภาพ หลักตรงประเด็น การละเมิดหลักคุณภาพแบบมีนัย และหลักปริมาณในการสนทนากับเล่าปี ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

บทสนทนาที่ 13

ฝ่ายจิวยี่ครั้นมีชัยชนะ กลับมาถึงค่ายก็ปูนบำเหน็จทหาร และให้แจ้งหนังสือให้ขุนกวนทราบ ในกลางคืนวันนั้น จิวยี่แลเห็นแสงเพลิงฝ่ายทิศตะวันตกเป็นอันมาก จึงถามทหารว่าเป็นแสงอะไร ทหารจึงบอกว่าแสงเพลิงนั้นคือค่ายโจโฉ มีนายทัพเรือของโจโฉ ชื่อซำมอ เตียวอุ๋น ได้คอยฝึกสอนทหาร จิวยี่จึงคิดกำจัดและส่งให้คนไปสืบดูการล้อมรบของฝ่ายโจโฉ

เมื่อโจโฉรู้จึงปรึกษาทหารว่าจะจัดการจิวยี่อย่างไร เจียวก้านจึงอาสาจะมากลี้ยกล่อมจิวยี่ให้ไปอยู่ด้วยกับโจโฉ

จิวยี่ถามเจียวก้านว่า : “ตัวท่านอยู่กับโจโฉ ซึ่งมาบัดนี้จะกลี้ยกล่อมเราหรือ”

เจียวก้านได้ฟังดังนั้น จึงตอบว่า : “เราจะมากลี้ยกล่อมท่านนั้นหาไม่ได้ แต่เราจากกันมานานแล้วเรามีใจรำลึกถึงท่าน บัดนี้รู้ว่าท่านมาอยู่ที่นี้เราจึงมาหาหวังจะถามข่าว แม้ท่านสงสัยอยู่ดังนั้นเราก็จะลาท่านไป”

จิวยี่ขุดมือไว้แล้วว่า : “เราคิดว่าท่านอาสาโจโฉมากลี้ยกล่อมเรา เมื่อท่านมาหาโดยปรกคิตีอยู่แล้วก็จะด่วนไปไหนเล่า”

จิวยี่จึงแก้งว่าแก่เจียวก้านว่า : “ตัวเราแต่เพียงได้เป็นแม่ทัพมาครั้งนี้ สุราแต่หยดหนึ่งก็มิได้หยอดคอ วันนี้ท่านผู้เป็นเพื่อนรักมาหาเรา เราจึงเสพย์สุราด้วย”

แล้วจิวอี้ก็จูงมือเจียวก้านออกไปถึงหน้าทัพ เห็นทหารทั้งปวงแต่งตัวใส่เกราะถืออาวุธต่างๆ ยืนอยู่เป็นขบวนจึงถามเจียวก้านว่า

จิวอี้ : “ทหารของเรานี้ท่านเห็นเป็นประการใดบ้าง”

เจียวก้านจึงตอบว่า : “เราได้ยินกิตติศัพท์เขาเลื่องลืออยู่ว่า ทหารเมืองกังตั๋งนี้ดีเป็นอันมาก แล้วประกอบด้วยฝีมือกล้าหาญในการสงคราม เรามาเห็นวันนี้ก็เขม้ขื่นเหมือนหนึ่งทหารเลื่อมกับคำเลื่องลือ ควรที่จะทำการสงคราม”

จิวอี้พาเจียวก้านไปข้างหลังค่าย ซ้ำให้ดูยู่ฉางแล้วถามว่า : “ที่ไว้เสบียงอาหารของเรานี้ท่านเห็นประการใด”

เจียวก้านจึงว่า : “ที่ท่านไว้เสบียงอาหารนั้นบริบูรณ์มั่นคงนัก สมควรเป็นแม่ทัพแม่กองอยู่แล้ว”

จิวอี้จึงแกล้งว่า : “ตัวเรานี้แต่ครั้งเรียนหนังสือครูเดียวกับท่านนั้น มิคิดเลยว่าจะตั้งตัวเป็นใหญ่ได้ถึงเพียงนี้”

เจียวก้านจึงตอบว่า : “อันสติปัญญาของท่านมีมากนัก ซึ่งได้เป็นที่นายทหารนี้ก็สมควรอยู่แล้ว”

จิวอี้ได้ฟังดังนั้นก็จูงมือเจียวก้านเดินเข้ามาพลางว่าแก่เจียวก้านว่า : “อันคำโบราณกล่าวไว้ว่า ธรรมดาเกิดมาเป็นชาย แม้จะแสวงหาเจ้านายซึ่งจะเป็นที่พึ่งนั้น ก็ให้พิเคราะห์ดูน้ำใจเจ้านายซึ่งโอบอ้อมอารีเป็นสัจเป็นธรรม จึงให้เข้าอยู่ด้วย แล้วให้ตั้งใจทำราชการโดยสัจซื่อสุจริตให้เห็นฝีมือเป็นบำเหน็จไว้ จึงจะได้ความสุขสืบไป ประการหนึ่งให้มีน้ำใจไมตรีแก่ญาติพี่น้องเพื่อนฝูงเก่าแก่ไว้อย่าให้ขาด แม้มাত্রาจะมีภัยสิ่งใดมาถึงตัวก็จะเผอิญให้มีผู้มาช่วยแก้ไขพ้นจากอันตรายได้ ถ้าจะคิดการสิ่งใดเล่าก็จะสำเร็จ”

ขณะนั้นจิวอี้เมาสุราแต่มีสติอยู่ จึงแกล้งชวนเจียวก้านว่า : “ท่านกับเราไม่ได้นอนด้วยกันมาช้านานแล้ว วันนี้ท่านจงนอนนอนด้วยเราสักคืนหนึ่ง”

จิวี่ก็ทำเป็นตื่นขึ้นแล้วแกล้งถามว่า : “ผู้ใดมานอนด้วยเราบนเตียงนี้ เจียวก้านก็ทำเป็นหลับนิ่งอยู่”

ทหารจึงบอกจิวี่ว่า : “เจียวก้านเพื่อนของท่านนอนอยู่ด้วยท่านลืมไปแล้วหรือ”

จิวี่ก็ทำเป็นได้คิด จึงว่า : “นานแล้วเรามีได้เสพย์สุรา วันนี้เรากินเหล้าเข้าไปเหลือขนาดเมานัก จะหลงพูดความลับสิ่งใดออกมาบ้างก็ไม่รู้เลย” (น. 613)

จากบทสนทนาข้างต้น จิวี่ เมื่อเห็นเจียวก้านมาก็รู้ว่า เจียวก้านจะมาเกลี้ยกล่อมตน จึงถามเจียวก้านอย่างตรงไปตรงมา ว่า จะมาเกลี้ยกล่อมตนหรือ การถามอย่างตรงไปตรงมาดังกล่าว จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักตรงประเด็น** ในการสนทนา เมื่อเจียวก้านได้ฟังจึงตอบกลับไปว่า มาเพราะระลึกถึง หากจิวี่ไม่เชื่อใจตนก็จะกลับ แม้เจียวก้านจะตอบเช่นนี้ แต่จิวี่ก็รู้ในจุดประสงค์ของเจียวก้าน จึงพูดว่า หากเจียวก้านไม่ได้มาเกลี้ยกล่อม ก็ขอให้อยู่ก่อน และกล่าวว่า ตนเป็นแม่ทัพ ไม่ได้ดื่มสุรามานาน เมื่อเพื่อนรักมาก็จะขอดื่มสุราด้วยกัน คำพูดดังกล่าวเป็นการพูดที่แสดงให้เห็นถึงจุดประสงค์ที่ชัดเจน ว่าจิวี่ต้องการให้เจียวก้านอยู่ดื่มด้วยกัน จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักวิธีพูด** ในการสนทนา

จากนั้น จิวี่จึงชวนเจียวก้านเดินดูกองทัพ แล้วแกล้งถามเจียวก้านว่า ทหารของเรานี้ท่านเห็นเป็นประการใดบ้าง การถามคำถามดังกล่าว จิวี่ถามโดยมีความหมายเป็นนัยให้เจียวก้านเห็นความแข็งแกร่งของกองทัพตน จึงสอดคล้องกับการ**ละเมิดหลักคุณภาพ**ในการสนทนาแบบมีนัย เจียวก้านจึงตอบไปว่า ทหารมีฝีมือกล้าหาญเหมาะทำสงคราม จิวี่จึงพาไปดูกองเสบียง และแกล้งถามขึ้นมาเพื่อให้เจียวก้านเห็นความอุดมสมบูรณ์ของกองเสบียง ว่า ที่ไว้เสบียงของเรานี้ท่านเห็นเป็นประการใด การถามดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ **การละเมิดหลักคุณภาพ**ในการสนทนาแบบมีนัย เจียวก้านจึงตอบกลับ เเสบียงบริบูรณ์ สมเป็นแม่ทัพนายกอง

จิวี่จึงแกล้งพูดถึงอดีต ที่เคยเรียนมากับเจียวก้าน ว่า ตนไม่คิดเลยว่าจะได้เป็นใหญ่ถึงเพียงนี้ การพูดถึงข้อมูลเดิม เพื่อต้องการให้เจียวก้านได้เห็นถึงความก้าวหน้าของตนนั้น สอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ** ในการสนทนา เจียวก้านจึงตอบไปว่า เพราะจิวี่เป็นคนมีสติปัญญา จิวี่จึงแกล้งพูดโดยยกคำโบราณขึ้นมาพูดให้เจียวก้านฟังว่า ธรรมดาเมื่อเกิดเป็นชายต้องหานายดี มีน้ำใจ และต้องมึนน้ำใจต่อญาติพี่น้องเพื่อน จึงจะเจริญ การหยิบยกคำกล่าว โบราณขึ้นมาพูดนั้น จึงสอดคล้องกับการใช้**หลักปริมาณ** ในการสนทนา

จากนั้นจิวี่จึงแก้มือและชวนเจียวก้านนอนด้วยกัน จิวี่แก้มือหลับและวางหนังสือไว้
ทำเป็นจดหมายจากชว่มอ และเตียวอุ้น มีใจความทั้งสองอยู่ด้วยโจโจเพราะจำใจ ถ้าได้ทีเมื่อใด
จะตัดศีรษะมาให้ แต่ถ้ายังไม่สมความคิดจะให้คนลอบมาบอกข่าว เจียวก้านนอนไม่หลับเมื่อเห็น
จดหมายวางอยู่จึงแอบเปิดอ่าน แล้วแก้มือกลับไปนอน จิวี่ก็แก้มือละเมอว่า อีกลีห้าวัน ให้เจียวก้าน
คอยดูศีรษะโจโจ ณ ค่ายเราเถิด จากนั้นประมาณสองยามเศษทหารเข้ามาร้องเรียกจิวี่

จิวี่ จึงแก้มือถามว่า ผู้ใดมานอนด้วยเราบนเตียงนี้ คำถามดังกล่าว จิวี่ต้องการให้ทุกคน
เข้าใจว่าตนเผลอมาก จำความไม่ได้ จึงสอดคล้องกับการละเมิดหลักคุณภาพในการสนทนา คือ
ไม่พูดความจริงและต้องการให้ผู้ฟังเข้าใจผิด ทหารไม่รู้ในแผนการจิวี่ จึงตอบไปว่า ผู้นั้นคือ
เจียวก้านจิวี่จึงแก้มือว่า ขึ้นว่า “นานแล้วเรามีได้เสพย์สุรา วันนี้เรากินเหล้าเข้าไปเหลือขนาดมานัก
จะหลงพูดความลับสิ่งใดออกมาบ้างก็ไม่รู้เลย” จากการพูดดังกล่าวจิวี่อ้างข้อมูลที่เป็นความจริง
ขึ้นมาพูด เพื่อต้องการหลอกให้ผู้ฟังเข้าใจผิดว่าตนจำไม่ได้ว่าทำอะไรลงไป เพื่อต้องการให้เจียวก้าน
เข้าใจว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องจริง จึงสอดคล้องกับการละเมิดหลักคุณภาพในการสนทนา คือ
ใช้ประโยชน์จากข้อมูลจริงขึ้นมาพูดเพื่อจงใจให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายผิดไป

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น จิวี่ใช้หลักตรงประเด็น การละเมิดหลักคุณภาพใน
การสนทนาแบบมีนัย หลักปริมาณ การละเมิดหลักคุณภาพ ในการสนทนากับเจียวก้าน ทำให้
การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

รูปแบบที่ 5 ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 5 กลวิธี

ตารางที่ 8 รูปแบบที่ 5 ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 5 กลวิธี

กลวิธีในการสนทนา/ ตัวละคร	กวยแก		จิวี่		ขงเบ้ง	
	จำนวน ครั้งที่ใช้	จำนวนครั้งที่ สัมฤทธิ์ผล	จำนวน ครั้งที่ใช้	จำนวนครั้งที่ สัมฤทธิ์ผล	จำนวน ครั้งที่ใช้	จำนวนครั้งที่ สัมฤทธิ์ผล
ปริมาณ ตรงประเด็น วิธีพูด ละเมอ การสนทนาแบบมีนัย และละเมอ การสนทนา	-	-	-	-	1	1
รวม	-	-	-	-	1	1

จากตารางที่ 8 พบว่า ตัวละครที่ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนาแบบ 5 กลวิธี คือ ขงเบ้ง ขงเบ้ง ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 5 กลวิธี จำนวน 1 ครั้ง สัมฤทธิ์ผล 1 ครั้ง

ตัวอย่างบทสนทนาที่ใช้รูปแบบที่ 5 ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 5 กลวิธี

บทสนทนาที่ 43

โจชกเห็นจิวอี้ป่วย จึงไปปรึกษาขงเบ้ง ขงเบ้งจึงอาสาจะมารักษาโรคจิวอี้ให้ โจชกจึงมาแจ้งแก่จิวอี้ว่า ขงเบ้งสามารถรักษาโรคจิวอี้ได้ จิวอี้จึงให้ขงเบ้งเข้ามา แล้วให้คนใช้พยุ่งขึ้น

ขงเบ้งจึงว่า : “ข้าพเจ้าไม่ได้มาหาสองสามวันนี้ ท่านบังเกิดปัจจุบัน โรคขึ้นมา ข้าพเจ้าไม่ทันรู้”

จิวอี้จึงตอบว่า : “ธรรมดาเกิดมาเป็นมนุษย์ อันโรคแลความตายนั้นจะกำหนดวันมิได้”

ขงเบ้ง ได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะแล้วว่า : “อันธรรมดาเกิดมาเป็นมนุษย์ยากที่จะรู้การในอากาศ”

จิวอี้ได้ฟังขงเบ้งว่าดังนั้นก็โกรธมิได้ตอบประการใด ทำเป็นครางว่าโรคนั้นกำเริบหนัก

ขงเบ้งจึงว่า : “ในอกท่านนั้นประกอบด้วยความวิตกสะสมเพิ่มพูนขึ้นจึงเกิดโรคดังนี้ จำจะประกอบยาเย็นแก่จึงจะคลาย”

จิวอี้จึงว่า : “ยาเย็นก็ได้กินหลายขนานแล้วโรคนั้นก็ไม่บรรเทา แล้วถามขงเบ้งว่า ยาเย็นของท่านขนานใด เกลือกจะกินชอบโรคเรา”

ขงเบ้งจึงให้ขันคนทั้งปวงออกไปเสียแล้วเอาผู้กั้นมาเขียนอักษรสิบหกตัวเป็นใจความว่า ซึ่งจะคิดกำจัดโจโฉนั้นก็ได้จัดแจงการไว้ทุกสิ่งเสร็จแล้ว เพื่อหวังจะเอาเพลิงเผากองทัพโจโฉเสีย ยังขาดอยู่แต่ลมสลาตันซึ่งมิได้พัดมาสมความคิดท่านเท่านั้น ครั้นเขียนแล้วก็ส่งให้จิวอี้แล้วว่า

ขงเบ้ง : “อันโรคซึ่งป่วยอยู่นี้อุปมาเหมือนธาตุทั้งสี่ในกายท่าน อันธาตุดินธาตุน้ำปรกติดอยู่ แต่ธาตุลมกับเพลิงนั้นหย่อน ถ้าลมพัดมาต้องเพลิงกำเรบขึ้นเกล้าแล้วโรคท่านก็จะหาย”

จิวยี่เห็นหนังสือแลได้ฟังขงเบ้งอุปมาดังนั้นก็ตกใจ จิวยี่บอกเนื้อความทั้งปวงซึ่งคิดนั้น ให้ขงเบ้งฟังทุกประการ แล้วถามขงเบ้งว่า : “ท่านคิดประการใดจึงจะให้เกิดลมสลาตันมาได้”

ขงเบ้งนั้นรู้ในตำราว่าเดือนอ้ายแรมห้าค่ำก็จะเกิดลมสลาตัน ครั้นจะบอกตำราให้จิวยี่รู้สืบ ไว้เกลือกจิวยี่กับเราจะได้อาศัยต่อกัน จิวยี่จะไม่เกรงความคิดเรา จำเราจะคิดอุบายบอกจิวยี่ให้ ทำการแล้วจะลอบหนีไป

ครั้นคิดแล้วจึงว่า : “ข้าพเจ้านี้สติปัญญาอ่อน แต่ได้พบอาจารย์คนหนึ่งบอกตำราขอลม ขอฝนไว้แก่ข้าพเจ้า ถ้าท่านจะประสงค์ลมสลาตันก็ให้ปลูกร้านสามชั้นสูงชันละสามศอกเศษ ขึ้นบนเขาลำปอนานี้ แล้วขอทหารร้อยยี่สิบคนถือธงต่างๆนั่งล้อมโรงพิธีก็จะได้ใช้การ ข้าพเจ้าจะขึ้นไปอ่านมนต์ตามตำราทั้งสามวันสามคืน เพื่อขอลมสลาตันให้มีมาสามวันสามคืน จงได้ ท่านจะได้ยกกองทัพไปกำจัดโจโฉแน่”

จิวยี่จึงว่า : “ท่านอย่าว่าถึงสามวันสามคืนเลย ถ้าลมมีมาแต่คืนเดียวก็จะทำการได้สะดวก แม้ท่านจะทำแล้วก็ให้ได้ในวันพรุ่งนี้ ถ้าเข้าไปซึ่งความคิดนี้จะรู้ไปถึงโจโฉ”

ขงเบ้งจึงว่า : “ข้าพเจ้าจะทำการเรียกลมต่อเดือนอ้ายแรมห้าค่ำเวลายามเศษ ให้ลมสลาตัน เกิดหนักจนแรมเจ็ดค่ำจึงสงบ”

จิวยี่ได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี ดังขงเบ้งเอายาทิพย์มาทาหลงให้โรคซึ่งเป็นไข้ใจนั้นก็หาย จึงลุกขึ้นคำนับขงเบ้ง แล้วสั่งให้ทหารไปปลูกโรงพิธี ให้ทหารรักษาตามคำขงเบ้ง

ขงเบ้งจึงว่า : “ซึ่งท่านจะให้ไปขอลมขอฝนนั้นข้าพเจ้าจะขออาญาสิทธิ์ไปด้วยจึงจะทำการ ได้สะดวก”

จิวยี่ไม่ทันคิดก็เอากระบี่ซึ่งขุนกวนให้มานั้นส่งให้ขงเบ้ง (น.651-653)

จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งพูดแก่จิวยี่ว่า “ข้าพเจ้าไม่ได้มาหาสองสามวันนี้ ท่านยังเกิดปัจจุบันโรคขึ้นมา ข้าพเจ้าไม่ทันรู้” คำพูดดังกล่าวของเบ้งออกตัวว่าที่ไม่ได้มาหา เลยไม่รู้ว่าจะป่วยเป็นการพูดเฉพาะในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา เหมือนเป็นการสอบถามถึงอาการเจ็บป่วยของจิวยี่จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักตรงประเด็น** จิวยี่ จึงตอบไปว่า ความเจ็บป่วยเป็นธรรมดาของมนุษย์ จะกำหนดวันป่วยและวันตายไม่ได้ เป็นการตอบ โดยให้ข้อมูลแก่ขงเบ้งว่าการเจ็บป่วยเป็นเรื่องธรรมดา จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ** คือ พูดให้สาระเท่าที่จำเป็นเหมาะแก่วัตถุประสงค์ในการสนทนาในการสนทนา แต่ขงเบ้งนั้นรู้ว่าจิวยี่ป่วยเพราะไม่รู้ว่าจะลมสลาดันนั้นจะพัดมาเมื่อใด เพราะรอจะให้แผนการที่คิดจะเผาเรือ โจโฉสำเร็จ ขงเบ้งจึงกล่าวขึ้นให้จิวยี่ค้นหาความหมายโดยนัยว่า “อันธรรมดาเกิดมาเป็นมนุษย์ยากที่จะรู้การในอากาศ” การพูดดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการ **ละเมิดหลักปริมาณในการสนทนาแบบมีนัย** คือ พูดให้สาระที่จำเป็นในการสนทนาแก่จิวยี่ ทำให้จิวยี่โกรธที่ขงเบ้งรู้ทันว่าตนคิดอะไร

ขงเบ้งจึงพูดต่อว่า โรคจิวยี่นั้นเกิดจากความวิตกกังวลสะสม ต้องใช้ยาเย็นรักษา ถ้อยคำดังกล่าวของเบ้งพูดให้สาระที่จำเป็นแก่การสนทนา ว่าโรคนั้นเกิดจากอะไรและต้องใช้ยาชนิดใดรักษา จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักปริมาณ** ในการสนทนา จิวยี่จึงตอบโดยตรงไปตรงมาว่า กินยาเย็นไปหลายขนานแล้วก็ยังไม่หาย แล้วถามขงเบ้งว่ายาท่านนั้นชนิดใดเผื่อจะรักษาได้ เป็นการพูดในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา จึงสอดคล้องกับการใช้ **หลักตรงประเด็น** ในการสนทนา แล้วขงเบ้งจึงเขียนแผนที่จิวยี่คิดจะเผาเรือ โจโฉลงบนฝ่ามือ แต่ยังไม่ยอมสลาดันพัดมาเท่านั้น

จากนั้นขงเบ้ง จึงกล่าวว่า “อัน โรคซึ่งป่วยอยู่นี้อุปมาเหมือนธาตุทั้งสี่ในกายท่าน อันธาตุดิน ธาตุน้ำปรกติดอยู่ แต่ธาตุลมกับเพลิงนั้นหย่อน ถ้าลมพัดมาต้องเพลิงกำเริบขึ้นกล้าแล้วโรคท่านก็จะหาย” คำพูดดังกล่าวของเบ้งพูดเปรียบเทียบให้จิวยี่ฟังว่า โรคจิวยี่ก็เหมือนธาตุทั้งสี่ในกายธาตุดิน และน้ำปรกติดอยู่ แต่ธาตุลมกับเพลิงนั้นอ่อน ถ้ามีลมพัดมาทำให้เพลิงลุกโรคจิวยี่ก็จะหาย เพราะขงเบ้งรู้ว่าจิวยี่รอลมสลาดันพัดมาเพื่อให้แผนเผาเรือ โจโฉสำเร็จ แต่ไม่รู้วิธีเรียกลมสลาดัน ขงเบ้งพูดโดยใช้การ **ละเมิดหลักปริมาณในการสนทนาแบบมีนัย** เพราะต้องการให้จิวยี่รู้ว่าตนรู้แผนการดังกล่าว จิวยี่รู้ในความหมายแฝง จึงตกใจและถามกลับโดยใช้ **หลักตรงประเด็น** ว่า “ท่านคิดประการใดจึงจะให้เกิดลมสลาดันมาได้” คือ ถามในสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกับการสนทนาโดยตรงไปตรงมา

ขงเบ้ง จึงตอบกลับโดยกล่าวให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนา มาบอกแก่จิวยี่ว่า “ข้าพเจ้านี้สติปัญญาน้อย แต่ได้พบอาจารย์คนหนึ่งบอกตำราขอลมของฝนไว้แก่ข้าพเจ้า ถ้าท่านจะประสงค์ลมสลาตันก็ให้ปลูกร้านสามชั้นสูงชันละสามศอกเศษ ขึ้นบนเขาลำปินสานนี้ แล้วขอทหารร้อยยี่สิบคนถือธงต่างๆนั่งล้อมโรงพิธีก็จะได้ใช้การ ข้าพเจ้าจะขึ้นไปอ่านมนต์ตามตำราทั้งสามวันสามคืน เพื่อขอลมสลาตันให้มีมาสามวันสามคืนจงได้ ท่านจะได้ยกกองทัพไปกำจัดโจโฉถนัด” ขงเบ้งนั้นตั้งใจปิดบังจิวยี่ว่าตนรู้ว่าเดือนห้าจะมีลมสลาตัน แต่กลัวจิวยี่จะรู้จึงให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาบอกถึงวิธีการเรียกลมสลาตัน การจงใจปิดบังและให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการละเมิดหลักปริมาณ ในการสนทนา จิวยี่ได้ฟัง จึงตอบกลับขงเบ้งว่า “ท่านอย่าว่าถึงสามวันสามคืนเลย ถ้าลมมีมาแต่คืนเดียวก็จะทำการได้สะดวก แม้ท่านจะทำแล้วก็ได้ในวันพรุ่งนี้ ถ้าเข้าไปซึ่งความคิดนี้จะรู้ไปถึงโจโฉ” ขงเบ้งจึงว่า “ข้าพเจ้าจะทำการเรียกลมต่อเดือนห้าแรมห้าค่ำเวลายามเศษ ให้ลมสลาตันเกิดหนักจนแรมเจ็ดค่ำจึงสงบ” ขงเบ้งพูดให้สาระข้อมูลที่จำเป็นแก่การสนทนาว่าจะเรียกลมสลาตันให้ได้ จึงสอดคล้องกับการใช้หลักปริมาณในการสนทนา จากนั้นจิวยี่จึงพูดขอกระบี่อาญาสิทธิ์โดยอ้างว่าจะได้สั่งการได้สะดวก คำพูดของขงเบ้งนั้นเป็นการพูดอย่างเป็นเหตุเป็นผล จึงสอดคล้องกับการใช้หลักวิธีพูด ในการสนทนา

สรุป จากบทสนทนาข้างต้น ขงเบ้งใช้หลักตรงประเด็น หลักปริมาณ การละเมิดหลักปริมาณในการสนทนาแบบมีนัย การละเมิดหลักปริมาณ และหลักวิธีพูดในการสนทนากับจิวยี่ ทำให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผล

กล่าวโดยสรุป ในบทนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์บทสนทนาของตัวละครเรื่อง “สามก๊ก” ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ได้แก่ กุยกะ จิวยี่ และขงเบ้ง จำนวนบทสนทนาที่วิเคราะห์ทั้งหมด 167 บทสนทนา แบ่งเป็น ของกุยกะ 18 บทสนทนา จิวยี่ 28 บทสนทนา และขงเบ้ง 121 บทสนทนา โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ตามกฎแห่งความร่วมมือในการสนทนาของไกรซ์ แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรกหลักการสนทนา 4 หลัก ได้แก่ หลักคุณภาพ หลักปริมาณ หลักตรงประเด็น และหลักวิธีพูด ประเด็นที่สอง หลักการละเมิดหลักสนทนาแบบมีนัย และการละเมิดหลักสนทนา เพื่อให้การสนทนานั้นสัมฤทธิ์ผล

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวละครทั้งสามตัว ใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา แต่ละหลัก โดยคิดเป็นร้อยละของการพูดที่สัมฤทธิ์ผล ดังนี้

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบจำนวนร้อยละการพูดที่สัมฤทธิ์ผลของตัวละครกุกแก จิวี่ และขงเบ้ง

ตัวละคร	หลักการสนทนา				ความหมาย บ่งชี้เป็นนัย			รวม
	คุณภาพ	ปริมาณ	ตรงประเด็น	วิธีพูด	การละเมิดหลักแบบมีนัย	การละเมิดหลัก	สัมฤทธิ์ผล	
กุกแก	100	100	100	100	100	100	100	0
จิวี่	100	93.75	92.85	100	100	100	96.42	3.57
ขงเบ้ง	88.88	93.15	90.90	95.65	91.66	100	91.73	8.264

จากผลการรวบรวมรูปแบบการใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนาของตัวละครทั้งสามตัวนั้น สรุปรูปแบบการใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา ได้ 5 รูปแบบ คือ การใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 1 กลวิธี คือ ใช้เพียงหลักเดียว การใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 2 กลวิธี คือ ใช้ 2 หลัก การใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 3 กลวิธี คือ ใช้ 3 หลัก การใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 4 กลวิธี คือ ใช้ 4 หลัก และการใช้กฎแห่งความร่วมมือในการสนทนา 5 กลวิธี คือ ใช้ 5 หลัก